PRIETENIE ȘI LUPTA

BULETINUL ASOCIAȚIEI
ROMÂNO-GERMANE

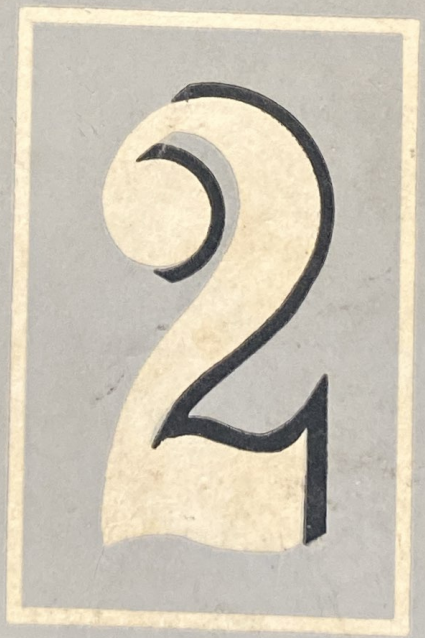

MAI 1943

PRIETENIE ȘI LUPTĂ

BULETINUL ASOCIAȚIEI
ROMÂNO-GERMANE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
STRADA POPA SOARE Nr. 8 — BUCUREȘTI

CUPRINSUL:

Spiritul științific al Germaniei de astăzi . . de *Prof. Ion Simionescu*

Literatura germană contemporană . . . . „ *Ion Marin Sadoveanu*

Instituțiile germane de cercetări științifice . „ *Prof. V. Patriciu*

Cântec de departe (Ein Lied aus der ferne) . „ *Horia Nițulescu* — tradus de *Viktor Orendi-Hommenau*

Insemnări: Comunitatea de destin româno-germană; Deutsch-rumänische Schicksalgemeinschaft . . . . . *Al. Bădăuță*, *Ovid Caledoniu*, *Petru P. Ionescu*

Cronica evenimentelor . . . . . *Ștefan Ionescu*

Cartea: . . . . . *Petronela Negoșanu*

Miscellanaea . . . . . *Iulian Vesper*

Bibliografie româno-germană (II) . . . . . *Pompiliu Preca*

M. S. Regele la Expoziția Româno-Germană de Autostrăzi și Căi Navigabile, organizată sub auspiciile Asociației Româno-Germane

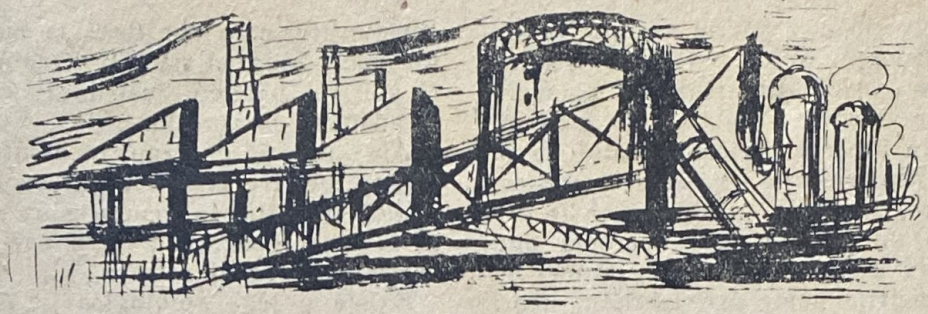

SPIRITUL ȘTIINȚIFIC AL GERMANIEI DE ASTĂZI

de Prof. ION SIMIONESCU
Președintele Academiei Române

In der rumänisch- deutschen Gesellschaft hielt der Vorsitzer der Rumänischen Akademie Prof. Ion Simionescu einen Vortrag über das obige Thema. Von der ersten Blütezeit der Wissenschaft ausgehend, dio das Altertum dem Genius des Gelehrten und Denkers Aristoteles zu verdanken hat, beleuchtete der Vortragende die Glanzzeiten der Wissenschaft bis zur Gegenwart. Im 19. Jahrhundert nahm das wissenschaftliche und philosophische Denken, das sich nun auf Untersuchungen und Experimente gründete, einem ungeahnten Aufschwung. Durch Kants „Kritik der reinen Vernunft" war der letzte mittelalterliche Wust beseitigt und dem wissenschaftlichen Denken der Weg frei gemacht worden. Dar Redner wies darauf hin, dass die Wissenschaft, wie sie an deutschen Universitäten gepflegt wurde, bald auch praktische Ergebnisse zeitigte. Ihr ist auch der staunenswerte Aufschwung Deutschlands auf dem Gebiete der Industrie und der Technik zu verdanken. Wissenschaftliches Denken und Technik haben hier eine glückliche Vereinigung gefunden.

Inceputul Științei se bizuie pe darul omului, chiar al celui primitiv, de a observa fenomenele variate ale naturei, mai ales acele care ajută sau pericliteză viața individuală. Observând, caută să deie o lămurire unora dintre cele mai obișnuite ori mai înfricoșătoare, cum e boala, moartea, tunetul și fulgerul. Pe lângă observare intră în joc astfel și darul omului de a judeca, de a încerca să construiască chiar pe crâmpeie de observații, un tablou întreg al fenomenelor. Așa luară naștere credințele, legendele, cât și misticismul conducător, începutul sistemelor filosofice. Spirite mai pătrunzătoare, prindeau mai adânc legăturile dintre fenomenele observate; amplificau ce era mai concret prin produsul minții lor. Imaginația tot mai mult intră în joc până acolo, în cât poate acoperi realul. Preoții, astrologii, erau la popoarele orientale deținătorii acestui țesut între real și închipuit. Ei sunt cei dintâi reprezentanți ai sistematizării fenomenelor observate și interpretate.

Puterea de pătrundere se accentuiază la Grecii vechi și anume întâi la aceia care veniră mai în direct contact cu orientul. Cei mai vechi filosofi greci, ionienii, erau în acelaș timp și reprezentanți ai științei. Ei își ziceau Fisicieni; căci Physis, Natura, constituia izvorul nu numai al observării dar și al explicării. Se ridicau în această privință până la aflarea cauzei inițiale, în domeniile metafizicii. Numele de filosof și filosofie se introduce mai târziu, dela Thales din Millet, „prietenul înțelepciunii" cum el singur spune și nici de cum „înțeleptul" însuși cum îl socoteau alții.

Măreția perioadei acesteia din istoria științei, constă tocmai în extraordinara putere de pătrundere a complexității fenomenelor naturii, deși bazată pe puține observări și aproape de loc pe experimentări. Filosofia se înalță ca un sistem de gândire dar și acțiune. Anaximandru

ar fi scris chiar o poezie asupra Naturei (Periphyseos), în care-şi clădi părerea sa asupra constituţiei materiei primitive şi a celor derivate din ea. Nu e de mirare că în această perioadă destul de îndelungă din evoluţia gândirii omeneşti metafizica, filosofia, ştiinţa şi chiar arta formează un mozaic cu aparenţa unui întreg. Nu e de mirare că de atunci datează licăririle celor mai moderne teorii asupra constituţiei materiei. Atomistica lui Democrit, ideia de forţă, teoria evoluţiei îşi au imitatorii în sistemul filosofic antic. In asemenea amestec de păreri, cele mai multe sunt rezultatul puterii de judecată şi de pătrundere, ştiinţa care îşi ia sbor şi independenţă, înaintea tuturor altora, este matemateca, cu Pitagora, Arhimede.

Cel mai vestit reprezentant al spiritului antic din evoluţia ştiinţifică, fu Aristotel. El caracterizează de minune spiritul ştiinţific al vremii, cu urmări până'n pragul veacului al XIX-lea. Generalizări geniale se îmbină la el cu greşite interpretări asupra elementarelor manifestări fizico-naturale. Influenţa lui Aristot se menţine secole după moartea lui. E socotită de unii, fiind îmbrăţişată şi de puterea bisericească, drept cauza principală a stagnării ştiinţifice din evul mediu. De alţii, prin reacţiunea stârnită, drept îndemnul cel mai puternic la isbucnirea cercetărilor ştiinţifice din vremea Renaşterii. In perioada aristotelică filosofia antică dobândeşte tonalitatea nouă a scolasticei. Din pricina împrejurărilor neprielnice, domină partea formală, cât şi expresiunile neînţelese de şi pline de înţeles; adevărul socotit ca atare nu este îngăduit să fie clar exprimat. Emanciparea învinge, timid de o cam dată, din ce în ce mai puternic, apoi cu toată pedepsirea lui Copernic, Giordano Bruno şi chiar Galileu. Revoluţia acestora în astronomie, sparge norii negri ce acopereau mereu cerul. „Organon" al lui Bacon e puternica lovitură de târnăcop pentru dărâmarea templului, în care se oficia filosofia lui Aristot. Işi ia sborul un spirit nou de îndrăsneţe construcţii, temelia ştiinţei de mai târziu. Incepe vremea experimentărilor şi a cercetărilor amănunţite, care vor duce la cunoaşterea tot mai adâncă a naturii. Ochiul şi prin el spiritul pătrund înălţimea cerului ca şi adâncul pământului.

Am socotit că erau necesare aceste câteva fugitive amintiri din evoluţia spiritului ştiinţific în genere, spre a încadra în evoluţia generală pe cea parţială, restrânsă la poporul german.

Există o lege biologică: „Autogenia repetă filogenia". In desvoltarea individuală se repetă, fie şi de o durată scurtă, fazele principale din evoluţia îndelungă. Omul la început, ca ou, aduce aminte de protozoare. E o vreme din desvoltarea embrionară a omului când se arată tăeturile branchiale ale peştilor; mai târziu embrionul de om abia se poate deosebi de cel de reptilă ori mamifer. Aceiaşi lege se aplică tuturor manifestaţiunilor omeneşti. Sunt popoare care până azi au păstrat arhaismul vieţii în toate. Feodalismul medieval a rămas neschimbat în podişurile înalte ale Tibetului.

La fel e şi cu evoluţia spiritului ştiinţific, la orice popor.

Drept un soiu de reminiscenţă, şi ştiinţa germană trăeşte multă vreme în faza spiritului ştiinţific antic. Rar câte o experienţă care vesteşte viitorul, cum e aceea a lui Quericke din Magdeburg asupra presiunei atmosferice. Chimia rămâne îndelungă vreme ca alchimie. Insuşi Paracelsus, cu influenţă atât de mare în desvoltarea medicinei, la început e un alchimist înfocat.

Tocmai în veacul al XVII-lea, câteva descoperiri senzaţionale, cum e circulaţia sângelui, microscopul, provoacă sguduiri ca de cutremur puternic spiritului dominant, aristotelic. Abia de acum ştiinţa îşi caută un drum al ei, separat. Descoperirile sunt atât de uluitoare, în deosebi pentru concepţiunile generale asupra vieţii, în cât e nevoe de un timp de reculegere spre a se construi o nouă ordine în cercetări. Veacul al XVII-lea e încă numit veacul marilor sisteme de gândire, începe să se pună oarecare ordine în generalizări, bazate pe puţinele date concrete cunoscute. Acum e vremea lui Spinoza şi mai ales a lui Leibnitz. Lucrările

lor sunt însă într'un fel, asemenea celor antice, din progresul căpătat prin observări mai riguroase le dă o siguranță mai convingătoare. Leibnitz, e filosof dar și matematician, este îndrumător al gândirii dar și întemeitor de știință. Scrierile lui și a contimporanilor erau însă tot atât de dogmatice ca și acele aristoteliene, deși pe un alt piedestal, după vremuri. Deci în evoluția spiritului științific german se reproduce, cu altă coloratură, faza dominantă dela începutul evoluției științifice.

Veacul al XVIII-lea aduce multe și importante lucrări monografice bunăoară în domeniul biologiei; se pune temelie chimiei moderne. Știința tot nu se emancipează în întregime pe un drum de sine stătător. Progrese se săvârșesc pe cărările laterale; muncitori îndrumători se ivesc. Generalitățile însă tot în seama filosofilor cad, dar nu numai ca un sistem de gândire. ci chiar ca imbold direct asupra îndrumării științifice.

Spre sfârșitul veacului al XVIII-lea e o ultimă și puternică isbucnire a unui spirit de generalizare. Cu atât mai luminos apare, cu cât la începutul veacului al XIX-lea se deschide o nouă eră a cercetărilor și experimentărilor drept contrast isbitor cu precedentele. Această întorsătură de situație a unui trecut care apune și a unui răsărit luminos, este însemnată prin Kant, pus în categoria filosofilor mari ai tuturor vremurilor, dar care prin „Critica rațiunei pure" este prevestitorul spiritului adevărat științific al veacurilor ce vor urma. Kant avea o temeinică pregătire științifică. A studiat matemateca, fizica și științele naturale. Primele sale lucrări se referă la probleme mecanice și cosmologice. E vestită teoria sa asupra formării lumilor, pomenită în totdeauna alături de a matematicianului specialist Laplace.

In biologie este de remarcat cazul Goethe, a cărui vastitate de manifestațiuni nu-și găsește samăn decât în uriașa producție variată a lui Leonardo-da-Vinci, din vremea Renașterii. Și Goethe poate fi socotit în evoluția științifică drept ultimul reprezentant al spiritului aristotelic. Goethe e cunoscut ca literat; lucrările sale științifice sunt însă des pomenite pe multe pagini, atât din istoricul Anatomiei, cât mai ales în acel al biologiei. E dreptul că nu a activat cu continuitatea și perseverența unui specialist. S'a preocupat însă de aproape cu problemele științifice, făcând chiar cercetări proprii. Teoria vertebrală a craniului el întâi o enunță mai limpede. Termenul de neorfologie dela el vine. Inaintea lui Darwin el e unul din convinșii propovăduitori al metamorfismului. Incearcă să deie o nouă explicare colorilor, decât cea a lui Newton. Unii îl aseamănă anticilor filosofi; alții îl socot ca un filosof naturalist romantic. Cu el se încheie însă aproape cu totul împletirea prea strânsă dintre filosofie și știință.

Cu începutul veacului al XIX-lea, știința apucă drumul hotărât, separat de predominarea speculațiunilor. Știința germană în deosebi ia un sbor de sine stătător, care se tot înalță până la predominarea celorlalte preocupări.

Curentul național izvorât din înflăcăratele cuvântări către națiunea germană, ale lui Fichte, nu se resimte numai în literatură și filosofie. El străbate și cercetările științifice. Ele sunt tot mai mult îndreptate către folosul pe care l'ar putea trage neamul din aplicările practice ale principiilor ieșite din studiile amănunțite de laborator.

Știința capătă în Universități o atenție deosebită. Spiritele pătrunzătoare enunță rezultate care au rămas aiurea în stadiul teoretic; în Germania iau imediat o aplicare practică folosită de industrie cu o desvoltare tot mai mare.

E adevărat că știința ca atare nu are patrie, căci devine un bun al omenirii. Aplicarea științei însă poate da energiei etnice un avânt care atârnă mult de natura fiecărei națiuni. Spiritul recuoscut de organizare, de muncă perseverentă și continuă, propriu poporului german mai mult decât altora, își găsește o aplicare minuțioasă în direcția științei aplicate, deci în tehnică. Industria nu mai e socotită numai ca un simplu atelier cât de complicat. In străduința necontenitelor îmbunătățiri practice, devine un corolar

indispensabil laboratorului universitar. Ajunge ea însăşi un vast laborator; în el se fac descoperiri şi mai ales se capătă perfecţionări, care lărgesc enorm câmpul de cercetări şi stăpânire a naturii, permiţând adeseori nebănuite descoperiri ştiinţifice, rămase altfel îndelungă vreme încă ascunse în tainiţele nepătrunse.

In prima jumătate a veacului al XIX-lea, când cercetările de laborator luară o deosebită desvoltare, un soiu de mândrie profesională domina, făcându-se o deosebire între ştiinţă şi tehnică. Ştiinţa era socotită de viţă nobilă, urmare oarecum a filosofiei. Tehnica nu era decât ridicarea în rang a meseriilor atât de importante în evul mediu. Una era ţinută ca reprezentantă spirituală, semnul puterii inteligenţei; cealaltă ca muncă manuală, devenită de multe ori automată. Antiteza a dăinuit câteva decenii. Viaţa reală însă a învins. Principiile teoretice, Robert & Mayer, Helmholtz, Liebig aflate cu grea trudă în munca unui laborator nu totdeauna prea bine utilat, ar rămâne drept bunuri câştigate în tendiţa de lămurire a materiei, în speculaţiunile de generalizare, care satisfac curiozităţile născute prin întrebări la fel cu cele puse pe vremea lui Anaximandru. Aplicarea unora din ele însă s'a văzut că poate aduce foloase omenirii în viaţa economică, în rezolvirea chiar a unor probleme sociale. Razele X descoperite de Röentgen deschid perspective noi în concepţiile teoretice; aplicarea lor însă a adus atâtea servicii până şi în metalurgie. La fel cu undele herziene, cu electricitatea şi atâtea altele. Technica a căutat aplicarea acestor principii.

Rezultatele laboratoarelor au trecut în seama marilor industrii. Era nevoe de perfecţionări tehnice. Mijloacele sunt aici mai puternice. Perfecţionările tehnice aveau drept urmare ample cercetări noi. Cercul acestora se lărgeşte. Pentru adâncirea lor nici ca mijloace nici ca personal, laboratoarele universitare nu mai corespund progresului. Şi astfel acestea se complectează cu cercetările din industrii. Peste prăpastia veche între ştiinţă şi tehnică se aruncă punte solidă. Industria devine nu numai colaboratoarea centrelor ştiinţifice universitare, dar şi amplificarea lor. Una ajută pe celelalte. Ştiinţa capătă prin introducerea roadelor ei, o atotputernicie în viaţa omenirii. Mai mult decât oriunde, în Germania modernă se ajunge la o simbioză impunătoare între ştiinţă, în accepţiunea veche de noblete spirituală şi tehnică, din ce în ce mai desvoltată, atrăgând în componenţa ei chiar arta.

Spiritul ştiinţific dominant al Germaniei moderne constă tocmai în această contopire de producţie şi creaţie, între teorie şi practică. Ţinând seamă de firea germanului, organizator, meticulos şi sistematec, perseverent în continuitatea muncii, plin de voinţa de a birui în toate, ştiinţa germană domină azi atât în ce priveşte descoperirile de o importanţă capitală teoretică cât mai ales prin perfecţionarea desăvârşită a tehnicei.

După cum îmi atrage atenţiunea stimatul meu coleg d. prof. V. Vâlcovici, chiar în domeniul matematecii se observă în veacul al XX-lea, o deviare tot mai mare a cercetărilor către real, în sprijinul desvoltării practice, părăsindu-se turnul de fildeş, în izolarea căruia Leibniz trage drumuri nouă în lărgirea problemelor de matematecă pură.

Matematecianul german L. Bieberbach împarte pe matemateciani în două tipuri:

1) *Tipul radiant* (Strahltypus) al oamenilor de ştiinţă care găsesc inspiraţia în propria lor imaginaţie. împrăştiind apoi în jurul lor o atmosferă nouă cu pecetea personală;

2) *Tipul integrant* (Integraltypus) al acelora care se integrează în ambianţa lor de creaţie, inspirându-se din cele înconjurătoare.

Cercetarea matematecă germană din veacul al XIX-lea cu Dedekind, Rieman, Weierstrass a aparţinut în deosebi primului tip. Creaţiuni desfăcute cu totul de concret. Matemateca era mai mult un joc artistic al imaginaţiei şi al raţionamentului.

Veacul al XX-lea schimbă direcţia cercetării matematece. Sub influenţa personalităţii dominante a lui Felix Klein, ea

se îndreaptă din ce în ce mai mult către concret. Preocuparea ei din ce în ce tot mai mult se îndreaptă în practică a cercetării matematece. La Göttingen, în cetatea matematecei pure, unde Gauss şi Rieman avuseseră cele mai îndrăsneţe cuceriri matematece în domeniul abstract, Klein aduce pe Runge şi pe Prandtl care imprimă atmosferei de lucru, pecetea realului, primul prin cercetările aero-dinamice, care azi aduc o faimă universală şi în această direcţie oraşului Göttingen bine cunoscut prin atmosfera sa teoretică de dinainte. Tot acolo Hilbert îşi ia subiect de inspiraţie din fizică (teoria cinetică a gazelor, teoria lui Maxwell) pentru a ajuta astfel naşterea celei mai prielnice atmosfere de cercetare fizică-matematecă (1920—1930).

Ca o concretizare a acestei tendinţe e faptul că vestitul matematecian Max Planck este din 1937 conducătorul importantului Institut de cercetări ştiinţifice Kaiser Wilhelm, cu atâtea ramificaţii în domeniul practic. Mai limpede nu se poate reda îmbinarea realului cu metafizica, tehnica cu ştiinţa pură, decât prin următoarele cuvinte ale distinsului matematician: „Rădăcinele ştiinţei exacte nu se află se înţelege în altă parte decât în viaţă. Dar şi ştiinţa la rândul ei are înrâurire asupra vieţii, de unde urmează că dominarea forţelor naturii este strâns legată de cunoaşterea lor. Cu cunoaşterea se ocupă cercetarea teoretică, cu dominarea, tehnica". Şi ca exemplu dă descoperirea recentă a lui Otto Hahn, care a constatat că la descompunerea unui atom de uran prin întâlnirea unui neutron se eliberează 2—3 neutroni care sboară mai departe, putând întâlni alţi atomi de uran descompunându-i. S'a constatat astfel, noroc că numai prin calcul, că în felul acesta într'un metru cub de oxid de uran se poate desvolta în mai puţin de 1/100 dintr'o secundă o cantitate de energie capabilă să ridice o greutate de un miliard de tone la 27 m. înălţime. Aceasta înseamnă o cifră care ar depăşi prestaţiile tuturor uzinelor producătoare de energie de pe faţa pământului în mai mulţi ani.

Aplicarea ar însemna o revoluţie în răspândirea energiei. Totul e posibil, însă în tehnică. Cine s'ar fi aşteptat pe vremea lui Galvani, că acea forţă descoperită de el cu muşchii de broască ar fi putut ajunge stăpânitoarea lumii.

Voi da un exemplu de ilustrarea concretă în îndeplinirea cu folos a direcţiei spiritului nou de asociaţiune între ştiinţa pură, şi tehnica ştiinţifică ajunsă la perfecţiune, spre binele şi al ştiinţei şi al economiei germane. Sunt vestite în lumea întreagă aparatele optice datorite firmei Zeiss din Jena. Aparatele de optică felurite, au azi o întrebuinţare atât de variată, în cât aproape nu se poate concepe viaţa şi ştiinţa fără ele, ca şi fără electricitate. E de ajuns a pomeni importantele servicii aduse în războiul actual de periscoape, de aparatele de măsurat distanţele în lupta aeroplanelor.

Perfecţia şi enorma varietate a instrumentelor n'ar fi fost cu putinţă fără asocierea între meseriaşul Zeiss, savantul Abbe şi tehnicianul Schatt. E trinitatea specialiştilor din direcţiuni deosebite; la un loc constituiesc o unitate de vederi şi conducere remarcabilă.

In 1846 înfiinţează Carol Zeiss, fiul unui negustor de păpuşi din Weimar, un atelier mecanic în Jena, mai mult petru repararea instrumentelor universitare. Zeiss era un simplu meseriaş; a învăţat la şcoalele de meserii din Weimar, Stuttgart şi Viena. Era tânăr de 30 ani, când înfiinţă acel atelier mecanic. Avea însă gustul pentru lucrări fine. In acea perioadă la Universităţi începuse să se studieze constituţia celulară a materiei vii. Microscoapele erau primitive, insuficiente pentru năzuinţele învăţaţilor. Carol Zeiss este mereu îndemnat de câţiva profesori dela Universitatea din Jena, între care vestitul botanist Schleiden, să se ocupe cu construirea microscoapelor mai perfecţionate. Microscoapele sunt şi operă de artă, căci nefabricate în serii, microscop cu microscop nu se aseamănă. Văzând succesul ce-l are, Zeiss se gândeşte la îmbunătăţirile de adus. El nu era în măsură să le facă de cât în partea mecanică. Principal erau lentilele. Sticla o cumpăra de la anumiţi

fabricanți care lucrau empiric și rutinar. Meritul mare a lui Zeiss fu că-și dădu seamă de imperfecția de care se isbea și avu curajul să caute o îmbunătățire. Alt merit fu căutarea unui om învățat care să se înhame cu voință și perseverență, pe lângă știință, la rezolvarea problemei lentilelor.

Avu norocul să deie peste Ernst Abbe fiul unui țesător modest. Prin studiile sale asupra opticei ajunge Docent la Francfurt pe Main și apoi i se oferă catedra de fizică din Jena. Aceste se întâmplă prin 1874. Atunci cade alegerea lui Zeiss asupra lui Abbe. Acesta părăsește Universitatea și se dedică în totul problemei lentilelor. Studiile sale matematice asupra lentilelor și razelor nu ajung. A constatat însă că perfecționarea lentilelor atârnă și de natura chimică a sticlei; felul acizilor care intră în compoziția sticlei influențează în largă măsură claritatea lentilei absorbțiunea razelor, etc. Trebuia găsit industriașul care să aibă curajul să iasă din rutina fabricării sticlei. A fost convins Otto Schatt care avea o fabrică de sticlă în Vestfalia. Problema perfecțiunii aparatelor fu rezolvită. Și astfel după o lungă perioadă de dibuiri care durează vre-o 17 ani, dela 1872 la 1889, vine faza matură. Din atelierul lui Zeiss se ajunge la industrie cu renume mondial. Intreprinderea cuprinde 20 de specialiști în cercetările științifice și peste 100 ingineri și maeștri tehnici. Numai așa se poate lămuri varietatea impresionantă a instrumentelor fabricate, dela lupe și ochelari, la microscoape și binocluri, dela aparate de fotografie cu teleobiective la uriașele telescoape și ultramicroscoape. In acest chip fabrica devine un institutut de cercetări științifice pe lângă un complicat atelier tehnic. Practica se îmbină strâns cu teoria, comerțul cu știința. Dar ceia ce dă întreprinderilor Zeiss și o deosebită importanță socială este înființarea în 1889 a Așezămintelor Carol Zeiss. A pornit înființarea lui dela ideologia lui Abbe, care varsă întreaga lui avere și partea-i de stăpân acestui așezământ. Câștigurile se împart între toți membrii care continuă astfel cu toată tragerea de inimă la perfecționarea întreprinderei. Abbe n'a uitat că a fost profesor. Din câștig dă sume importante Universității din Jena, fie pentru crearea de catedre, pentru subvenționarea instituțiunilor științifice ca și pentru îmbunătățirea soartei materiale a profesorilor. Prin aceasta s'a îndeplinit contopirea între altarul științei pure și între industria mare. Rezultatul e favorabil științei ca și țării. Germania a ajuns aproape să dețină monopolul aparatelor optice bune și variate în toată lumea.

Am adus ca exemplu întreprinderile Zeiss, pentru că sunt cele dintâi în care s'a manifestat spiritul modern în știința germană, aplicându-se în chip fericit principiul sprijinului reciproc dintre știință și viața reală. Nu este însă singurul caz.

Desvoltarea extraordinară pe care a luat-o știința germană și care a revoluționat aproape în deosebi viața economică, în afară de descoperirile aduse în constituția materiei și a forțelor care o animează, se bizuie tocmai pe spiritul modern dominant de a fi șters ori ce urmă de despărțire între știința pură și aplicările ei. Universitățile au rămas aproape numai pentru pregătirea generală în studiul naturii. Descoperirile cele mai de seamă chiar dacă au scânteia lor în preocupările savanților profesori, folosirea lor amplă cade în seama savanților uneori mai numeroși grupați în jurul marilor întreprinderi industriale, unde au tot timpul disponibil numai pentru preocupări chiar de amănunt.

Cum s'a procedat la întreprinderile Zeiss, la fel s'a întâmplat în domeniul electricității. Concernul Siemens a luat naștere cam odată și cam în acelaș fel. Mecanicul Halske din Berlin își asociază pe tânărul ofițer de artilerie Werner Siemens în 1847, care descopere aplicarea electromagnetului la telegraf. Astfel se întemeie firma Siemens și Halske într'o stradelă din Berlin, ca atelier pentru aparate telegrafice, cu un capital împrumutat de 6000 Thaleri și cu 10 lucrători. Astăzi concernul Siemens e unul din cele mai mari și mai puternice din

lume. In 1930 avea sucursale şi reprezentanţi în 250 localităţi de pe toate continentele. Dacă s'ar fi adunat la un loc toţi cei legaţi de întreprindere s'ar fi creat un oraş de însemnătatea lui Francfurt pe Main. Toate descoperirile lui Siemens în domeniul electrotehnicei sunt săvârşite în interiorul acestei întreprinderi, devenită nu numai o uzină de fabricat motoare, dar un imens laborator de cercetări şi teoretică.

O a treia mare întreprindere pe care voi mai pomeni-o, pentru a invedera spiritul ştiinţific predominant în Germania modernă, este nu mai puţin vestita I. G. Farbenindustrie, iarăşi una din cele mai mari din lumea întreagă. A luat naştere în 1925 din unirea altor mari întreprinderi chimice dintre cele mai însemnate, cum e bună oară Badische Anilin und Sodafabrik înfiinţată în 1865, Fabrica de culori a lui Baer întemeiată în 1863, ajunsă la o mare faimă după ce Duisberg descoperă Benzo-purpurina din care ieau desvoltare culorile celelalte. I. G. Farben-Industrie este astăzi laboratorul universal de produse care au emancipat Germania chiar de produsele naturale în multe privinţe. Descoperirile cele mai senzaţionale din chimia organică în laboratoarele acestor întreprinderi au avut loc, de la prepararea amoniacului şi a îngrăşămintelor din azotul aerului de Carol Bosch, până la căpătarea cauciucului sintetic, a benzinei sintetice de atât de mare ajutor în actualul războiu dus de Germania. Ce nu se fabrică în industriile contopite sub numele pomenit? Culori de anilină, produse farmaceutice, reclama aspirinei Bayer e pe toate clădirile din Bucureşti, mătasă artificială, lâna vegetală şi câte şi mai câte.

In sfârşit ca o încoronare a acestui nou spirit ştiinţific dominant în Germania în care ştiinţa pură devine sufletul întreprinderilor practice, este emanciparea într'o mai largă măsură a cercetărilor de laboratoarele universitare, prin crearea Societăţii împăratul Wilhelm, pentru înaintarea ştiinţelor (Die Kaiser-Wilhelm Gesellschaft zur Forderung der Wissenschaft), asupra căreia de altfel d. Prof. V. Patriciu, va vorbi pe larg într'o anumită conferinţă. A fost întemeiată la 1911 cu prilejul sărbătoririi centenarului Universităţii din Berlin, din iniţiativa împăratului Germaniei în colaborare cu Cancelarul Imperiului, a Ministerului prusian de Instrucţie publică şi cu sprijinul în deosebi a industriei şi a industriaşilor mari, Ideia a pornit tocmai de la cele înfăptuite de marile industrii. Faţă de progresul luat de ştiinţă, Universităţile nu pot avea îndeajunse mijloace tehnice spre a se ţine în curent cu cercetările. Profesorii erau legaţi în mare parte de îndatoririle lor profesionale, iar laboratoarele erau utilate mai mult în vederea învăţământului. Având drept conducători savanţi cu reputaţie mondială, (azi e matematecianul Planck), profesori desărcinaţi de atribuţiunile lor didactice, înconjuraţi de colaboratori aleşi, înzestrate cu mijloace tehnice bogate, aceste institute repede au contribuit în largă măsură nu numai la aprofundarea problemelor ştiinţifice curente, dar şi la cercetarea multor proleme de ordin practic. 37 de institute sucursale împănează întreaga Germanie. Se împart în trei grupe:

A) Institute fizico-chimice şi tehnice, în care se cuprinde până şi studiul stratosferii, pe lângă cercetarea silicaţilor, a cărbunelui;

B) Institutele biologice-medicinale, în care se studiază chestiunile de biologie, de hereditate, mecanica evoluţiei, dar şi studii hydro-biologice, pfisiologie celulară, antropologie, fiziologie umană;

C) Institute de cultură generală ştiinţifică, cum e Istoria naţională, drept internaţional privat, artă, biblioteci.

Pentru înlesnirea învăţăţilor străini care ar veni să lucreze, ca şi a celor din ţară, din 1929 funcţionează „Harnack-Haus", adăpostul Harnack, după numele celui dintâi president. Aici se ţin conferinţe şi şedinţe anuale, devenind centrul vieţii intelectuale din Berlin. Şi iată cum progresul cercetărilor ştiinţifice a împins la o nouă metodă de lucru, deosebită de aceia de acum un veac în urmă, deşi chiar

filosoful Leibnitz, ori ceva mai târziu învățatul cu largă preocupare A. v. Humbold, a prevăzut-o.

Știința e una și aceiași, căci natura este ea însăși o unitate de viață. Nu se poate separa Știința pură de cea practică, neseparabile în natură. Dacă la început omul era restrâns la puterea lui de pătrundere spre a lămuri mecanismul vieții universale, imaginația jucând rol principal, tabloul sintetic la care ajungea era departe de cel real. Mai pe urmă îi veniră în ajutor investigațiile, experiențele, observarea amănunțită. Lupta între el și natură, era neegală. Asemenea unui copil care încearcă să descifreze deocamdată, dar rămâne în uimire în fața celor ce le desvăluie prin sgâriere numai la suprafață. Cu toată mucenicia învățaților în laboratoarele neîndestulătoare ale Universităților, ei nu puteau de cât să întrevadă crâmpeie din complexitatea realității. Cele văzute le însăilau în generalități, dar cu mari lacune, importante însă ca rebusuri de descifrat.

Viața omului însă din ce în ce e mai legată de forțele naturii spre folosirea lor.

Trebuesc cunoscute și cercetate. Folosirea e tehnică; cunoașterea e știința. Și iată cum separarea lor nu se poate menține căci una se bizuie pe alta. Tehnicianului i se cere o pregătire solidă și largă, științifică și nici de cum unilaterală. Pentru aceasta are nevoe de pregătirea universitară. Tehnicianul la rândul său posedă mijloace mai apropiate de forțele naturii. El poate pătrunde mai adânc în tainele acesteia, desvăluindu-le și punându-le la îndemâna savantului spre a umplea lacunele generalizărilor spre care e înclinat.

Folosind forțele naturii tehnicianul dă astfel științei pe care se bizuie o importanță deosebită ca suport al vieții omenești. Ea nu tronează în turnul de cristal. Devine umanizantă de și nu pierde din înălțimea la care era izolată mai înainte, căci poate da suport real și metafizicei.

Și iată cum spiritul modern științific, dominant în Germania mai mult de cât ori unde, pune în practică ceia ce poetul Goethe în aforismele lui științifice a exprimat: „Să cercetezi ce este de cercetat și să te pregătești să cercetezi ceia ce era necercetabil".

Prin întinderea domeniului ei de la teorie la practică, dela descoperirea legilor conducătoare în univers la folosirea lor pentru traiul omenesc, prin spiritul nou pus în practică, știința devine centrul preocupărilor omenești. Ea face legătura între metafizica, tendința lămuririi totului, cu realul vieții zilnice pentru noroade. Le dă strălucire prin spiritualizare, le dă putere de dominare prin practică. Imbină transcedentalul cu realul într'o măreață armonie.

Conferință rostită la Fundația Carol I, în ciclul „Germania de Azi".

LITERATURA GERMANĂ CONTEMPORANĂ

de ION MARIN SADOVEANU

In der königlichen Stiftung Carol I. sprach Ion Marin Sadoveanu über die zeitgenössische deutsche Literatur.

Nachdem der Vortragende darauf hinwies, dass unter der Werken der deutschen Literatur aus der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts viele durch ihr Bekenntnis zur Gemeinschaft mit der Weltanschauung des dritten Reiches vereinbar sind und daher auch heute gelesen zu werden verdienen, beschäftigte er sich mit den namhaftesten deutschen Schriftstellern der Gegenwart, deren Werke zur nationalen Wiedergeburt und zur politischen und sozialen Neuausrichtung des deutschen Volkes beigetragen haben, das heute von Adolf Hitler zum Siege geführt wird. So sprach er über Paul Ernst, einen Schriftsteller grosser Schaffensmöglichkeiten, Hans Johst, der die Einheit der Sprache zu einem Mythos gestaltet, Erwin Guido Kolbenheyer, H. F. Blunck, Emil Strauss, R. Binding und Hans Carossa.

Fenomenul literar în Germania de astăzi este în deobște denumit „Volkhafte Dichtung".

In acest termen se cuprind atât operele de creație, cât și cărțile de doctrină literară care le-au stat la bază, sau le întovărășesc. Această „Volkhafte Dichtung" printr'unele din operele sale timpurii, depășește cu mult în urmă nu numai închegarea Statului național-socialist de astăzi, dar și formarea doctrinei politice. Sunt opere care vin din a doua jumătate a veacului al 19-lea și se pot încadra totuș în orientarea literară a Germaniei contemporane.

Ele sunt, fără îndoială, înaintașele acestei orientări. A căuta o tălmăcire a expresiei „Volkhafte Dichtung", întrebuințând cuvântul echivalent în limba română „popor", însemnează a nu putea cuprinde întregul conținut din expresia germană și deci a nu putea da o interpretare exactă.

Deaceea, această „Volkhafte Dichtung", care corespunde mai degrabă unei manifestări spirituale ale unei comunități naționale germane, cercetată și resfrântă de arta scrisului în toate registrele posibilităților ei, rămâne să fie construită pe laturile, pe care doctrinele diferite, întregite de opere, sau numai opere simple ni le înfățișează.

Deci, într'un prim înțeles, ar fi această poezie germană de astăzi, descoperirea, adâncirea, consolidarea și integrarea în această comunitate germană a sufletului național, pe calea creațiunii literare.

In construirea pe care ne-am propus-o, vom întâlni dela început câteva personalități și lucrări cari alcătuesc coordonatele principale. Vom dobândi în acest fel puterile majore și este bine să le examinăm nu numai contribuția, dar și sensul lor, ceeace ar însemna punctul de plecare și apoi toate trasformările și devenirile.

In acest cadru, doctrina evident se va întâlni pe primul plan, iar creațiunile,

oricât ar fi ele de isbutite, rămân ilustratoare. In completare, creațiunile valoroase dar lipsite de doctrină, le vom aminti ca poziții, completând în acest fel delimitarea creației literare, denumită „Volkhafte Dichtung", între liniile coordonatelor ei principale. Astfel vom obține configurația sumară a întregului urmărit.

Pornind dela examinarea personalităților care mai ales prin doctrină pun temeliile acestei literaturi orientale astfel astăzi, întâlnim în primul rând personalitatea lui PAUL ERNST, scriitor de mari resurse și de opere vaste, care, după cum spuneam, vin mult mai de departe decât conturul, presimțit al literaturii germane de astăzi.

Paul Ernst, ca poziție, a credințelor sale sociale, urcă dintr'un marxism și social-democratism politic din anii Germaniei de după Bismarck. A debutat prin a fi militant al acestei doctrine politice. Din punct de vedere al formării literare, el vine dintr'o formulă naturalistă cu un deosebit relief mai ales în începuturile sale de teatru. Cu încetul însă Paul Ernst constată o lipsă de unitate națională și socială în Germania. El se desprinde de doctrina social-democrată și în preajma anului 1900 precum și de formula naturalistă, întrucât privește creația literară.

Unitatea națională și socială, Paul Ernst o constată deficientă în țara sa, în registrul culturii și al literelor, printr'un eseu pe care îl scrie la 1914 (Poezie și Națiune) în care arată lipsa de popularitate a unui scriitor german oricare ar fi el, tocmai din cauza imposibilității acelui scriitor de a circula într'o comunitate de aceeași formație și de aceleași idealuri.

El dovedește că nici Goethe și nici Schiller în Germania de atunci nu se puteau bucura de popularitatea unui Shakespeare din epoca elisabetană, nici a unui Lope de Vega, din epoca înaltului clasicism spaniol, pentrucă spre deosebire de acele epoci, contemporaneitatea germană din preajma anului 1900 este profund denivelată.

Cu aceste credințe, Paul Ernst trece războiul mondial și primele zile ale păcii. Atunci, deslipindu-se total de fostele sale credințe politice, la 1919, el scrie „Prăbușirea marxismului", propovăduind convingerea unei renașteri naționale și a unei unități politice și sociale a neamului său. De aci încolo, toată opera lui: epica mare, cum ar fi de pildă „Cartea Impăraților", epopeea împăraților germani în 90.000 versuri, eseul, „Jurnalul Intim", doctrina literară și mai ales teatrul, precum și o foarte bogată și isbutită colecție de nuvele, imitate după nuvela italienească a Renașterii, nu vor face altceva decât să proclame și să dovedească, în cadrul unității naționale, puterea creatoare a poporului german.

In felul acesta Paul Ernst este primul doctrinar, dublat de o impresionantă operă, care vine să se afirme conform poziției sale în acest domeniu național-social.

A doua personalitate, care pune o nouă temelie viitorului edificiu, este HANS IOHST. El pornește dintr'o epocă mai apropiată de noi, din anii de prăbușire ai Germaniei de după războiul celălalt. Iohst, care deține o funcție importantă în Stat, fiind președintele Camerei scriitoricești din Ministerul Propagandei, alătură și el doctrina de opera de creație propriu zisă. Și într'o lucrare de doctrină întitulată mai întâi: „Știință și conștiință", iar mai în urmă, în formă mai strânsă și mai sintetică „Eu cred", Iohst pune principiul unei etici a delimitării, ceeace ar însemna o recomandare pe care o aduce intelectualului, să se lipsească de orgoliile sale universaliste, pentru a merge înaintea masselor amorfe, cu un gând central care să le cristalizeze în folosul națiunii, pentrucă Iohst crede că numai în momentul în care o massă se întâlnește cu un gând, care să o stratifice în tot adâncul său și să o orienteze, acea massă se poate transforma într'o națiune, într'un popor.

Etica aceasta a delimitării este marea propovăduire a lui Iohst și după modelul principiului său, el aduce conform credințelor și intuițiilor sale și gândul central oferit neamului din care face parte și acest gând este o credință puternică în limba maternă.

Din unitatea de limbă Iohst crează un

climat mistic în care valorile neamului se pot desăvârși din rădăcinile lor cele mai trainice și sănătoase.

Fără să fie unul dintre doctrinari, însă deservind ca orice liric și el o mare credință în limba pe care o prelucrează și ilustrând într'o oarecare măsură teoria limbii lui Iohst, vienezul JOSEPH WEINHEBER crează și dovedește puterea acestui climat în întreaga sa poezie lirică.

Imnul către limba germană, ajuns astăzi clasic, dă măsura artei lui Joseph Weinheber, care mânuește cu aceiași frumusețe și abilitate oda și imnul, legând de multe ori cicluri întregi de sonete, cum ar fi de pildă în volumul său „Cunună târzie", după câte un clasic sonet al Renașterii italiene.

Cartea lui Ioseph Weinheber însă, care din punct de vedere al acestei poezii de comunitate germanică „Volkhafte Dichtung", corespunde mai mult, este calendarul întitulat „Ia seama, omule!" calendar, cum îi spune autorul, și pentru folosința orășeanului, și pentru aceea a țăranului. Aici, pe luni, întrebuințând fond magic, semne zodiacale, Weinheber, grupează teme, care merg dela câmp până la cetate și resfrâng în ele întreaga viață de preocupări și năzuințe a comunității germanice, într'o înaltă formă literară.

A treia personalitate, care atât prin doctrină cât și prin operă, vine să dea o bază noțiunii de Volkhafte Dichtung, este ERWIN GUIDO KOLBENHEYER. Sensul contribuției sale păstrându-se, în timp, dincolo de războiul, celălalt, se așează și în spațiu în afară de fostele granițe politice ale Germaniei, pentrucă Kolbenheyer, este sudet. Și din acest punct de vedere trebue să-i alăturăm imediat încă pe un alt mare scriitor german, și anume HANS GRIMM, autorul romanului de mare tiraj și succes „Popor fără spațiu", de fel din coloniile germane din Africa de Sud-West, deci și el de din afară de granițele țării.

Kolbenheyer își strânge întreaga doctrină rassială într'o carte stufoasă, apărută la 1925, întitulată „Șantierul". Ideia sa centrală este biologică. El crede într'o capacitate vitală, pe care o denumește plasmă și care nu este altceva decât puterea de viață, puterea de a trăi a unei colectivități sau a unui individ în cuprinsul acestei colectivități.

Această putere de trăire n'are nici un scop, viața nu urmărește altceva decât de a se desfășura și pe drumul acestei trăiri, mai în urmă se condiționează, ajungând un moment în care din forma ei vegetativă, viața se depășește. Și momentul acesta corespunde, la individ, momentului în care el ia cunoștință și are conștiința vieții sale. Din această clipă viața începută și așezată pe baze biologice se supraconstruește metafizica. Năzuințele acestei realizări care cresc și împodobesc viața din momentul luminării conștiinței, urmează să recadă în comunitatea din care individul face parte sub forma de contribuții ale acestui individ la desăvârșirea vieții de comunitate.

In acest fel legate, cele două vieți, a individului și a comunității, capătă un sens.

Inainte de a-și închega această teorie din „Șantierul" opera literară a lui Kolbenheyer anunța, deși nu complect, viitoarea orientare.

Din această operă reamintim mai ales romanul „Amor Dei", dela 1908, în care ne întâlnim cu romanul vieții filosofului Spinozza, care deslipit de comunitatea sa de sânge, la un moment dat nu mai poate fi folcsitor comunității sale de neam, iar nu de rasă, în cadrul Țărilor de Jos, din veacul al XVII-lea, pentru că legătura între individ și această comunitate nu este stabilită.

Dimpotrivă, romanul de după cartea de doctrină dela 1925 și anume „Paracelsus", sfârșit la 1926, dă tocmai ilustrarea teoriei rasiale a lui Kolbenheyer.

Doctorul și vraciul Paracelsus, personalitate reprezentativă pentru sufletul german, astfel voit de Kolbenheyer, e tocmai eroul rasial care realizează drumul de mijloc și care își deservește neamul, luând rolul unui conducător și al unui pilduitor.

După ce în acelaș roman a pus problema religioasă, a arătat setea metafizică germană și neîndestularea ei prin religia creștină, chiar după trecerea Reformato-

rului, care a fost Martin Luther, după ce neamul german este înfățișat în această mare neliniște religioasă, prin Paracelsus, nu topindu-se în Christos ci ca Isus Christos, la aceiași înălțime și valoare Kolbenheyer găsește soluția unei orientări prin acest erou rasial, deschizător de drumuri.

Alături de Kolbenheyer, FR. VON GAGERN, aduce principiul unității de spațiu. El se rostește hotărât când spune că strămoșii sunt dătătorii de ființă, dar că spațiile sunt leagănele destinelor noastre.

Și dacă Kolbenheyer leagă pe om de rassa sa germanică, von Gagern determină un anumit loc acestei rasse germanice și anume Europa, pământul occidental. Teoria aceasta este mai ales cuprinsă în prefața operei sale „Fus și Paloș", pe care o concepție aristocratică, care este a propriei sale familii, o precizează.

Intr'adevăr, von Gagernii, timp de 700 de ani, împlinesc istoria neamului lor cu istoria însăși a Europei. Plecați de sus, din insula Rügen, pentru a ajunge în Carintia, von Gagernii, rând pe rând se împletesc cu familia de Saint Pol în Franța, cu Auspergii în Austria, cu Frangipianii în Italia, pentru a scrie această imensă buclă de unitate de neam dealungul veacurilor pe spațiul european, pe care îl pledează și îl cere ca loc al rasei germanice Fr. von Gagern.

La unitatea socială și națională a lui Paul Ernst; de limbă a lui Hans Iohst: de rasă a lui Kolbenheyer, de spațiu vital a lui von Gagern, se adaugă unitatea de tradiții la H. F. BLUNCK.

Acest scriitor creiază romanul istoric de cadru larg. In trilogia lui, „Povestea strămunilor", cu o viziune remarcabilă, el face preistoria Germaniei. Epoca de piatră, epoca de bronz, vremea vânătorilor, a cultivatorilor, se întregesc toate sub mâna lui Blunck.

Citez deasemeni, alături de această trilogie, un alt roman al său, „Regele Geiserich", Regele Vandalilor și cuceririle sale din Africa de Nord, care ridică mai departe firul unității de tradiție în romanul său istoric.

In afară de aceste temelii sigur și precis orientate ca doctrină, întregite de opere ale scriitorilor pe cari i-am văzut, literatura germană de astăzi se îmbogățește și cu opere de creație singulară, lipsite de un corp de doctrină, remarcabile totuși și cari prin anumite tendințe se leagă fie de una, fie de cealaltă din orientările arătate mai sus.

Așa, am avea un prim grup a două cariere târzii relativ, venind amândouă de dincolo de începuturile doctrinei de astăzi și legate prin aceiaș demnitate și simț al onoarei personale și de neam și de ideea de rassă.

Din acest grup, prima personalitate ar fi EMIL STRAUSS, german cu o carieră îndepărtată și o viață petrecută îndelung în Brazilia, de unde s'a reîntors tocmai cu acel orgoliu național și demnitate personală, scriind între altele prima nuvelă cu cuprins rassial, întitulată „Prințul Widuwitt".

Apoi, în altă lucrare, Strauss se dovedește a fi maestrul unei deosebit de bine echilibrate proze.

Alături de el R. BINDING aduce printr'un jurnal personal întitulat „Viață trăită", cât și printr'o serie de nuvele aceiaș concepție orgolioasă și mândră de viață, care mai ales se transcrie printr'un simbol: calul. In fața realităților Binding socoate că perfecția individuală nu se poate face decât printr'o înaltă autopedagogie și educație și prin înfrângerea și stăpânirea formelor anarhice.

Calul ajunge astfel simbolul acestei înstrunări, acestei stăpâniri.

Deaceea mica lui carte „Breviar de echitație pentru o iubită", are o valoare deosebit de importantă nu numai în opera lui literară dar și în concepția lui de viață.

Și dacă Binding prin această atitudine se împerechează cu Strauss pe deoparte, el dă pe de altă parte, legându-se cu HANS CAROSSA, perechea caracteristică, după cum s'a spus, a literaturii germane de totdeauna și anume concepția plastică de realități văzute ale vieții lui Binding, alături de concepția muzicală de realități urmărite mai mult pe ritmurile

și pe melodiile lor fugitive a lui Carossa. O pereche care într'o epocă imediat înaintașe a literaturii germane și-au avut de asemenea echivalentul în Stefan George și Rainer Maria Rilke.

Chiar într'o carte de războiu, „Jurnalul de război", la Carossa, viața își găsește imediat răsfrângere în vis și în împletirea lui cu viața și arta cea mare a acestui scriitor rafinat, de simplicitate dar și de adâncime goetheană, aproape se urmărește prin delicata și surprinzătoarea lunecare a realităților pe închipuire.

Iată aci aceiaș temă în realitate și în răsfrângerea ei:

„Către seară, ceața s'a ridicat, răsfirându-se și reînchegându-se în nouri zdrențuiți. Munții uriași s'au depărtat. Ochianul ne aduse imaginea albă și tremurătoare a unui orășel.

*

Vremea s'a întunecat, a început să ningă. O perdea lichidă și albă le ia bateriilor posibilitatea de tragere. Coborâm aproape nestingheriți. Un român, întins între doi bușteni de brad, îmi taie drumul. Il credeam mort și am vroit să pășesc peste el, când auzii un geamăt și mă simții tras de manta, de o mână foarte slabă dar care vroia să mă țină. Reîntorcându-mă văzui fața cadaverică a unui om abia de treizeci de ani, cu pleoapele pe jumătate închise și cu colțurile gurii săpate dureros. Degetele lui se înfigeau tot mereu în poalele mantalei mele. Un tel de îmbrăcăminte cenușie care îi acoperea pieptul, aburea. L-am descoperit, Subt coaste sfărâmate toate organele din coșul pieptului se puteau vedea. Inima abia mai bătea. Mai multe iconițe de argint și de aramă, pe care le avusese la gât, legate de un șnur negru, intraseră adanc în carne, unele dintre ele fiind foarte îndoite.

L-am acoperit la loc. Omul deschise ochii pe jumătate și-și mișcă buzele. Ca să fac ceva, îmi umplui seringa cu morfină. Părea că și el dorește acelaș lucru. Își dădu singur mantaua la o parte și se sili din răsputeri să-mi întindă brațul. Atitudine greu de lămurit, la un muribund. Dar poate că există o nespus de violentă, o groaznică durere, de care, cel ce moare vrea să se scape cu orice chip! Ea îl ține chinuitoare, în viață și îi împiedică despărțirea cea mare! Cine știe? După injecție, și-a pus capul, confortabil aproape, pe bușteanul de brad și a închis ochii, pe ai căror orbite adânci, căzură numai decât fulgi de zăpadă. Trecurăm grăbiți înainte. Era aproape unsprezece, când am ajuns la Haleș.

Nu e de mirare că visezi mult, atunci când dormi mult, în lumea îndoelnică a pădurii, iarna. Și dacă încerci să te aperi de lucrul acesta, e din ce în ce mai rău. In Franța, înainte de concediu, când mai credeam încă într'un grabnic sfârșit al războiului, orice vis era numai visare. Trăind printre prieteni și femei, n'aveam înțelegerea necesară și eram neglijent, în așa fel încât îmi uitam visurile. Dar de când nici nu mai e vorba de pace și reîntoarcere acasă, nu numai că a crescut stăruința în imagini a acestor povești, dar e ca și cum, ele ascund de mine o țintă tăinuită, spre care vor să mă ducă, pe un drum ocolit. De multe ori, din pricina vreunui eveniment exterior, ele se comprimă din larga lor desfășurare și sfârșesc brutal, numai sub formă de schițe...

Azi de dimineață a lovit un obuz în adăpostul nostru și mă trezi dintr'un vis care mi-a rămas deosebit de lămurit, pentrucă, întocmai ca o cărțiță descoperită, n'a avut timpul să se închidă la loc. Odată, m'am trezit noaptea și am băgat de seamă că tot adăpostul nostru e plin de șoareci. Ei se urcă pe masă, rod pâinea, și se lovesc de paharele care sună și cântă.

Prin aceasta, tot ce au desgustător aceste animale dispare, ceva de farmec și de priculici trece prin aer și în fața unui teatru de șoricească metamorfozare, adorm iar.

Și se face că animalele se decolorează din ce în ce. In cele din urmă sunt toate albe, scânteietoare și aleargă pe o suprafață verde. Când am vrut însă să le privesc mai aproape, mă aflam lângă un biliard, într'o cafenea plină de fum, unde o orchestră se văita, departe, iar în

loc de șoareci văzui bile albe, alunecând pe postavul verde. Un singur jucător stătea lângă biliard. Era tocmai acel român, căruia i-am făcut pe munte o injecție cu morfină, Cu pași legănați de dansator, el dădea ocol mesii de biliard și îmi oprea, numai cu mișcări ușor indicate ale tacului său, bilele, fără să le atingă...

Și el își continuă jocul, fără să ia seamă la nimic, iar orbitele sale erau pline cu zăpadă"...

Și iarăși dacă Hans Carossa prin această diferențiere se poate așeza totuși într'o grupare caracteristică alături de Binding, el poate face trecerea întrucât privește literatura de războiu în spre o altă grupare, în care de astă dată se așează lângă un alt scriitor cu care face pereche și anume ERNST JÜNGER.

De unde la Carossa zilele de front trec într'o întretăiere de planuri, la Jünger ele se transcriu într'o tălmăcire intelectualizată și senzorializată a faptelor. Erou el însuși în războiul trecut, erou al diviziei 111 de Infanterie, rănit de mai multe ori foarte grav, decorat cu ordinul „Pour le Mérite", citat pe ordin de zi, iubind aventura, după cum după războiu o va trăi și o va consemna din peregrinările sale prin Legiunea Străină în cartea „Jocuri africane", aduce spiritul acesta de neprevăzut și în concepțiile sale intelectuale și artistice.

In eseurile sale Jünger dovedește acest paralelism de trăire și de interpretare pe aceiaș surpriză și aventuros al spiritului, ca și al simțurilor. Prin material și prin formă, Jünger poate fi considerat astăzi unul dintre cei mai mari scriitori germani, firește nu chiar în centrul unei creațiuni autentice, ci mai mult a unui deosebit de interesant comentariu de experiență personală, și a unui remarcabil stilist.

Iată pentru acest deosebit de atrăgător scriitor o mostră din proza sa:

„In fața peștilor de mărgean, dela aquarium. Unul din aceste animale era saturat de culoare. Vărgat cu roș închis și fâșii parcă de catifea neagră, era de o tonalitate ce nu-i posibilă decât prin acele părți ale pământului unde carnea crește ca niște insule. Corpul său, ca o cremă, părea atât de moale și atât numai culoare, încât aveai impresia că, prin cea mai ușoară atingere îl poți străbate cu degetul. In clipa aceea am resimțit una din cele mai mari voluptăți și anume sensualitatea stereoscopică. Incântarea pe care ți-o dă o asemenea culoare depășește cu mult simpla apercepție a unei culori. In cazul acesta se adăoga, ceeace s'ar putea numi valoarea ei tactilă, un simț al pielii care face să se înfățișeze deosebit de plăcută, ideea atingerii.

Această valoare tactilă apare mai ales la culorile cele mai ușoare, dar și la cele foarte grele, precum și la cele metalice. Pictorii știu să le schimbe între ele, în corespondențele lor și în așa fel, încât să treacă în registrul tactil. Astfel procedează Titian cu ștofele sale, iar Rubens cu trupurile despre care Baudelaire vorbește ca de niște perniță de carne proaspătă.

Unele genuri ale picturii sunt întregi proprii acestei particularități, după cum ar fi pastelul. Și nu e o întâmplare că pastelul își ia cu predilecție drept model grațioasele capete femenine. E o artă erotică și e ca urmărită de un anumit simbol, când „Catifelatul" ei, adică prima și învolta topire a culorilor, se trece atât de iute.

Prin procedeul stereoscopic gustăm mai ales carnația, frunzișul gras, văpseaua, glasura, transparența, lacul și culoarea de bază, pestrițul tabliilor de lemn, tonul ars al vaselor și porozitatea cretoasă a zidurilor calcaroase.

A percepe stereoscopic însemnează a avea pentru unul și acelaș ton, în acelaș timp, două reacțiuni ale simțurilor, dar prin acelaș organ de simțire. Lucrul este posibil numai prin faptul că într'un asemenea caz unul dintre simțuri preia în afară de propria sa funcțiune și pe aceea a unui alt simț. Garoafa roșie și parfumată. Acesta nu este o percepție stereoscopică. Stereoscopică dimpotrivă e garoafa roșie și catifelată, după cum stereoscopică e apercepția mirosului de scorțișoară al garoafei, prin care parfumul e înregistrat nu

numai prin valoarea lui aromatică, dar și prin cea condimentară".

. . . . . .

„Acțiunea stereoscopică stă în faptul de a putea avea contact cu lucrurile prin însăși lamura lor. Că lucrul acesta se întâmplă numai cu ajutorul unui singur simț care se ramifică, dă tocmai finețea contactului. Limba întrebuințată de poet se deosebește prin cuvinte și imagini care sunt în așa fel prinse, încât cuvintele pe care de mult le știu toți, plesnesc ca mugurii din care se revarsă o strălucire neatinsă și o muzică plină de culoare. E aci ascunsa armonie a lucrurilor. Ea ajunge să sune pentru noi, ea, despre al cărei început Angelus Silesius, spunea:

„Pentru suflet simțurile sunt toate unul și cu o singură întrebuințare".

„Cine-L privește pe Dumnezeu îl gustă, îl simte, îl miroase și îl aude".

Orice apercepție stereoscopică îți dă o amețeală pe măsură ce se adâncește, o impresie a simțurilor, pe care am încercat-o la început numai superficial. Intre mirare și încântare ne aflăm ca de pe urma unei prețioase prăbușiri, într'o cutremurare în care se ascunde și o constatare: — anume, că simțim cum jocul simțurilor se mișcă încet, ca un văl, ca o cortină a minunatelor săvârșiri.

La ospățul acesta nu există nici o mâncare în care să nu fie un grăunte măcar din mirodeniile veciniciei".

Evident în aceste poziții intermediare de scriitori, ducând cu ei de multe ori poate cele mai realizate opere, se pot grupa în marele cuprins al Reichului operele și după alte puncte de vedere.

Unul dintre cele dintâi ar fi provincialismele. Sub raportul acesta literatura germană contimporană este deosebit de bogată. Scriitori de inspirație provincială ca material, ceeace nu însemnează firește de formă mai scăzută față de nivelul general, aduc opere caracteristice. E suficient să reamintim pe KARL ROTHE, pentru literatura de inspirație renană alături de scriitoarea *Agnes Miegel* o maestră a baladei germane de astăzi, pentru inspirația Prusiei răsăritene.

In general, omul răsfrânt în literatura acestei „Volkhafte Dichtung", care este literatura comunității germanice de astăzi, cercetată în toate manifestările sufletului ei, este un om privit în mijlocul realităților, totuși văzut altfel decât de naturalismul de odinioară.

Existența este acceptată ca un destin de luptă care trebue să facă față în toate direcțiile pentru a se putea menține în mijlocul vieții.

In destinul acesta omul este asvârlit, și el trebuie să trăiască, iar săvârșirile lui sunt înregistrate și transcrise din punct de vedere general în forme care se leagă, fără a se căuta acea estetizare specială de odinioară.

Intrucât privește drama, una din figurile cele importante în teoretizarea dramei germane de astăzi rămâne incontestabil Paul Ernst. El se depărtează de Shakespeare, în concepția lui, apropiindu-se de tragicii eleni, în special de Sofocle.

Intre dramaturgii mai noui s'ar putea deslușì două orientări. Prima ar fi cea a lui MÖLLER, apoi acea a lui REHBERG.

Möller urmează linia lui Ernst, în vreme ce Rehberg acceptă vechea linie demonică, după cum se numește, cea shakespeariană.

Firește că în cadrul nouei dramaturgii însuși H. Iohst nu trebuie uitat. In special cu piesele sale „Thomas Paine" și „Schlageter", el aduce în drama germană formula dramei politice.

In felul acesta am încercat să fixăm, sumar, un cuprins noțiunei de Volkhafte Dichtung, pe care am enunțat-o dela început.

Doctrinele stau alături operelor literare, iar într'o lume care își organizează altfel și bunurile și sufletul și idealurile, era fatal ca operele libere de doctrină chiar să fie legate prin tendințe mai mult sau mai puțin vizibile de centrul adevărat, vital, unitar și național al întregului neam, care le provoacă și le duce cu el.

Conferință ținută la Fundația Carol I, în ciclul „Germania de Azi".

D-l Mareşal Antonescu, Conducătorul Statului, vizitând Expoziţia Româno-Germană de Autostrăzi şi Căi Navigabile, organizată sub auspiciile Asociaţiei Româno-Germane

INSTITUȚIILE GERMANE DE CERCETĂRI ȘTIINȚIFICE

de Prof. V. PATRICIU

Unul dintre marile și unanim recunoscutele merite ale poporului german este spiritul de organizare. Aptitudinea de a organiza este un adevărat talent, atât individual cât și colectiv. Știința organizării constitue o caracteristică a poporului german, prețuită de prieteni și invidiată de inamici.

Se găsesc în Germania peste 600 de institute de cercetări științifice. Ele sunt grupate astfel:

I. Institute legate de învățământul superior, universități și politehnice.

II. Institute de Stat, legate de anumite administrații publice.

III. Institutele societății „Kaiser Wilhelm" și

IV. Institutele marilor întreprinderi industriale.

Pe cât sunt de deosebite ca origine, ca mediu și ca preocupări, pe atâta sunt de asemănătoare în concepția, pe care o au despre știință, în seriozitatea metodelor de cercetare și — mai presus de toate — prin spiritul, care însuflețește aceste instituții.

Die Organisationsfähigkeit der Deutschen bekundet sich nicht nur auf dem Gebiete der Technik und des Krieges, sondern auch in der Wissenschaft. Es gibt in Doutschlend über 600 wissenschaftliche Forschungsinstitute, die sich 1. um die höheren Schulen, Universitäten und technischen Hochschulen, 2. um staatliche Einrichtungen und öffentliche Verwaltungen, 3. um grosse Industrieunternehmungen gruppieren. Eine vierte Kategorie bilden die Kaiser Wilhelms-Institute. Der Nationalsozialismus hat auch der wissenschaftlichen Forschungsarbeit einen neuen Impuls gegeben. Mehr denn je wurde die Wissenschaft in den Dienst der praktischen Bedürfnisse und der Lebenssteigerung der Nation gestellt. Für die rumänische Wissenschaft ergibt sich die Notwendigkeit einer engen Zusammenarbeit mit der deutschen Wissenschaft. Die wissenschaftlichen Beziehungen zwischen Rumänien und Deutschland waren von jeher sehr rege. Ei sei nur daran erinnert, dass die Akademie der Wissenschaften in Berlin 1716 den Fürsten Dimitrie Cantemir zu ihrem Mitglied erwählte.

Fiecare dintre cercetătorii, care adesea își leagă rostul întregei lor vieți de institutul în care lucrează, este pătruns de importanța misiunii, care i se încredințează și aceasta dela conducătorii institutului și până la cel mai modest laborant.

Sunt două idei fundamentale, care dau viață tuturor acestor instituții.

I. Conștiinciozitatea cercetărilor pentru aflarea adevărului științific, și

II. Pasiunea pentru mărirea contribuției germane la progresul științei.

Universitățile și politehnicele poartă, însă, răspunderea pentru formația științifică a viitorilor cercetători, absolvenții devenind colaboratorii și mai târziu conducătorii tuturor celorlalte instituțe de cercetări, imprimându-le și lor spiritualitatea și concepția de muncă, pe care și-au însușit-o datorită învățământului superior.

Universitățile au izvorât din cultura unitară cu caracter creștin și latin a evului mediu.

Cei mai mulți istorici insistă asupra faptului că înființarea universităților nu însemna revărsarea științei într'un mediu ignorant, ci îndeplinea cerința din ce în ce mai puternic exprimată de tineretul dornic de cultură.

In acelaș timp, clerul în totalitatea lui, ținea să se ridice pe aceeași treaptă cu nobilimea, căreia neputându-i fi superior prin armură și sabie, dorea s'o depășească prin cunoștințe și superioritate spirituală. Dar nu numai atât. Orașele începuseră să se desvolte, iar burghezia începea să reprezinte un element puternic al națiunii germane. Acest element dorea și el să se impună, dar își dădea seama că nu se poate pune în valoare decât prin demnități spirituale, cucerite prin puterea științei. Inființarea Universităților corespundea, așa dar, setei de știință a națiunei.

In universități, sentimentul creștin a reușit să îmbine armonios credința, arta și știința.

Alcătuirea unitară a primelor universități se diferențiază însă, pe măsură ce devin instituții naționale și primesc pecetea individualității fiecărui popor în mijlocul căruia se desvoltă. Astfel, spiritul german a reușit să imprime învățământului superior caracteristicile sale proprii, dând universității medievale un suflu specific german.

Universitatea germană a fost dela început o corporație, reprezentând o comunitate personală a profesorilor și studenților. Impreună alcătuiau *„universitas magistrorum et discipulorum"*.

Din acest punct de vedere, universitatea se arăta credincioasă uneia din cele mai proprii și mai frumoase caracteristici ale dreptului german, care cuprinde numeroase instituții corporative. Ființa corporativă a universității corespundea întregei vieți germane organizate în bresle și asociații și îi garanta o existență proprie, cu același drept de autodeterminare. Această uniune dintre profesori și discipoli se bucura de dreptul unei jurisdicții independente și își putea alege singură organele administrative în frunte cu rectorul.

Deși Statul modern a redus o bună parte din aceste drepturi, totuși viața corporativă și sentimentul pentru drepturile și datoriile proprii organizației corporative s'au menținut neștirbite.

Tocmai pe această concepție corporativă se sprijină unitatea tradițională alcătuită de profesorii și studenții universităților și politehnicelor germane. Această unitate a rămas neschimbată și este mereu întărită de legătura sufletească, în care încrederea și dragostea reciprocă dintre profesori și studenți ia cele mai frumoase și mai sigure forme.

Așa se explică faptul, că în institutele de cercetări științifice regăsim mereu un desăvârșit spirit de colaborare, care reprezintă caracteristica cea mai importantă și dă totodată cea mai mare forță de realizare acestor institute.

Dacă la una din universități sau școale politehnice a lucrat un savant cu reputație mondială și s'a stabilit renumele unui institut de cercetări științifice, se întemeiază o tradiție, care este păstrată cu sfințenie de către urmași.

Astfel, faptul că întemeietorul geologiei moderne, Profesorul Gottlob Werner — marele cercetător și profesor dela Academia de Mine din Freiberg — a profesat acolo timp de 42 de ani, a determinat pe urmași să facă toate sacrificiile pentru desvoltarea științei geologice și mineralogice, iar atunci când catedra devenea liberă, să se procedeze cu cea mai mare grijă la alegerea continuatorului tradiției lui Werner.

Tot la Academia de Mine din Freiberg m'am putut convinge că legătura sufletească dintre profesori și studenți nu se mărginea numai la studenții de origine germană, ci se stabilea în aceeași măsură și cu studenții străini.

Din cei aproape 100 de ingineri de mine români, care și-au făcut studiile la Freiberg în ultimii 50 de ani, nu va fi unul, care să nu-și amintească dragostea deosebită, cu care Profesorul Kolbeck le răsplătea interesul, pe care îl arătau pentru mineralogie. Au fost serii de studenți români, asupra cărora dragostea părintească a Profesorului Kolbeck se revărsa

mai mult decât asupra tuturor celorlalți studenți. Este adevărat, că și studenții români își manifestau recunoștința, dedicându-se cu o pasiune din ce în ce mai mare acestui studiu, tocmai datorită atenției, pe care le-o acorda marele maestru al mineralogiei aplicate.

Uneori studenții lipseau dela alte cursuri, pentru a cerceta colecția de minerale, care, dacă nu este cea mai mare, este cu siguranță cea mai frumoasă și completă din lumea întreagă.

In Muzeul de Mineralogie dela Freiberg se găsesc cele mai variate și mai rare exemplare de minerale, ceea ce se datorește tocmai legăturii păstrată cu „Alma mater" de către foștii elevi de toate naționalitățile și răspândiți în toată lumea, de unde trimeteau mai târziu mineralele considerate demne a face parte din colecția Academiei de Mine.

Profesorul Kolbeck a păstrat până la sfârșitul vieții sale o dragoste deosebită pentru foștii săi studenți români. Le-a urmărit cu bucurie și uneori cu grijă părintească activitatea în cariera lor și — fiind înzestrat cu o memorie minunată — îi știa pe toți unde sunt și ce fac, deși trecuseră uneori zeci de ani de când nu-i mai văzuse.

Aduc un salut plin de recunoștință pentru cinstirea memoriei acestui mare învățat și minunat dascăl, care a ilustrat Academia de Mine din Freiberg mai bine de o jumătate de veac și care de curând a trecut în veșnicie, la vârsta de 83 de ani.

A fost o întâmplare, a hotărît soarta, sau poate a fost voia lui Dumnezeu ca din miile de studenți străini ai profesorului Kolbeck, singurul care să-l însoțească în acest ultim drum pământesc să fie un Român?!

Un alt renumit profesor dela Freiberg, care, îndrăgindu-și elevii, a devenit un mare și convins prieten al Românilor, se află astăzi ca ofițer în misiunea economică germană din România și contribue la cunoașterea dreptății românești, prin scrisul său temeinic documentat și plin de obiectivitate științifică; este profesorul Walter Hoffmann, autorul cărții „Rumänien von heute" *(România de astăzi)*.

O altă caracteristică a spiritului, care domnește în instituțiile de învățământ superior din Germania, a fost și este NAȚIONALISMUL.

Amintesc aci înrolarea profesorilor și studenților Universității din Berlin, pentru a lua parte la lupta de eliberare, începută în 1812 și pomenesc în treacăt exemplul poetului Theodor Körner — fost student al Academiei de Mine din Freiberg — care își găsește moartea de erou la vârsta de 22 de ani, lăsând literaturii germane printre cele mai frumoase pagini scrise în timpul războiului pentru libertate.

Această studențime nu s'a desmințit niciodată!

Profesorul Richard Graf Eckart, scriind acum patrusprezece ani istoria universităților germane, constata — cu satisfacția bătrânului ajuns la sfârșitul vieții — că poate trece fără grijă asupra tinerilor misiunea de a duce mai departe făclia luminoasă a iubirii de patrie, pentrucă, spunea el, în naționalismul studenților *„vedem sigur și clar desvoltarea unui nou viitor și — putem s'o spunem liniștiți — dela acest naționalism așteptăm cel de al III-lea Reich!"*

Ce cuvinte profetice! După mai puțin de 4 ani ani prevederile profesorului s'au împlinit.

Ceea ce ne poate interesa în chip deosebit, este faptul că acest naționalism al studenților germani, departe de a fi intolerant, este plin de înțelegere pentru naționalismul camarazilor străini.

Așa se explică faptul că, înainte de războiul mondial, studenții români dela Freiberg arborau drapelele românești la locuințele lor și comemorau sărbătorile naționale românești, la care invitau și pe colegii lor germani.

Acei care au ținut să se documenteze obiectiv, ca și acei care au studiat în Germania, au aflat la timp că „Deutschland über alles" înseamnă „Germania mai presus de toate" și nu se referă la întindere, ci arată altitudinea morală a sentimentului de dragoste pentru țară; așa mi-am

explicat de ce studenții germani, care pun dragostea pentru patrie mai presus de orice, înțelegeau și înțeleg foarte bine că și pentru noi Românii — *România este mai presus de orice.*

Din anii petrecuți împreună cu studenții și profesorii germani, am rămas cu convingerea că naționalismul românesc găsește acolo cea mai caldă înțelegere și prietenească apreciere. Ceva mai mult: oricine nu ar dovedi o dragoste profundă pentru țara sa, ar fi întâmpinat cu *dispreț* colegii lor germani.

Ceea ce lipsește cu desăvârșire în Germania, este noțiunea de „filie" în sensul obișnuit la noi. De aceea nu am auzit nici un German, care să se mândrească de „filia" sa, după cum nu am auzit pe nici unul reproșând celuilalt vreo „filie".

In schimb, se pune mare preț pe prietenie; or, prietenie adevărată înseamnă cunoaștere, prețuire și stimă reciprocă, dar mai ales, înseamnă încredere nesovăelnică. Pentru acei, care-și îndreaptă sentimentalismul sau interesele în afara țării, există în limba germană o altă noțiune: „Hörigkeit", ceea ce înseamnă ascultare, aservire. Dar cine acceptă să fie aservit altcuiva decât patriei sale, este trădător și pe trădători colectivitatea națională îi exclude. Excluzându-i rămâne națiunea unitară și devine mai puternică, pentru a înfrunta primejdiile din afară.

In cadrul celor 65 de așezăminte ale învățământului superior, din care fac parte 30 de universități, 15 politehnice, 3 academii de mine și alte 17 școli speciale, aproape toate facultățile și cea mai mare parte din catedre dispun de institute de cercetări astfel utilate și organizate, în cât să poată servi atât pentru învățământ și lucrările practice necesare învățământului, cât și pentru cercetări științifice independente.

Universitățile se preocupă de știința pură. Ele dau însă și o pregătire profesională în institutele anexe. La început, în evul mediu, preocupările universităților au fost concentrate în jurul cursurilor, care mult timp au fost ținute în limba latină. Lucrările de doctorat au început a fi scrise în limba germană abia în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, iar diplomele se redactau încă în latinește la începutul secolului al XX-lea. Chiar astăzi, la unele universități, calificativele se dau în limba latină.

Odată cu desvoltarea studiului medicinei, chimici și științelor naturale, a început să se pună accentul pe lucrările practice, întemeindu-se institute cu laboratoare speciale pentru a servi nu numai predării cursurilor, ci și cercetărilor, care să depășească nevoile stricte ale învățământului.

Politehnicele pun învățământul și cercetările științifice în legătură cât mai strânsă cu activitatea practică a viitorilor ingineri.

Deși s'ar putea spune că universitățile au preocupări de ordin mai mult științific, pe când politehnicele pun accentul pe tehnică, în fond și unele și altele urmăresc progresul științei, păstrând o armonie perfectă între studiile teoretice și aplicațiile practice, între cercetările fundamentale de știință pură și cele care pot aduce foloase imediate.

Acest echilibru este caracteristic tuturor instituțiilor germane de cercetări științifice și corespunde însăși spiritului german, reprezentat prin atâția cercetători, care au luminat cele mai înalte sfere ale gândirii, ca și prin acei practicieni perseverenți, care prin cercetări migăloase au reușit să pună la îndemâna tuturor cele mai savante cuceriri ale civilizației moderne.

In afară de caracterul corporativ, pe care l-a avut întotdeauna învățământul superior în Germania și care a mers uneori atât de departe, încât să ceară completa independență față de Stat, un alt caracter este acela al unității, alcătuite de activitatea didactică — învățământul — și cercetările științifice.

S'au dus pe vremuri vii discuții, dacă este bine sau nu, ca în instituțiile de învățământ să se facă și cercetările științifice. Academiile de Științe revendicau pentru ele cercetările. Un rol hotărîtor în această privință l-a avut Wilhelm von Humboldt, care a declarat că lucrările de cercetări științifice pot să fie mai rod-

nice în universități, decât în academii. Totuși, Humboldt vedea necesitatea, ca în afara universităților și politehnicelor, să se înființeze institute ajutătoare de cercetări. Vom vedea îndată, că mai târziu ideea a fost reluată și că numeroase institute separate de învățământ au luat ființă. Cu toate acestea, legătura dintre învățământ și cercetări s'a menținut și se menține neștirbită.

Intr'o cuvântare de început de an, profesorul Bornkamm, Rectorul Universității din Giessen, spunea de curând că „despărțirea învățământului de cercetări, ar aduce nu numai sfârșitul universității germane și a ființei sale istorice, ci ar însemna chiar moartea științei însăși".

Așa dar, din evoluția istorică a instituțiilor germane de învățământ superior se desprind două caracteristici esențiale:

1. Organizarea corporativă și națională întărită prin apropierea dintre profesori și discipoli, și

2. Legătura strânsă între cercetări și învățământ.

Revoluția național-socialistă, inspirându-se din această desvoltare istorică a învățământului superior, a introdus numai acele reforme, care erau menite să stimuleze și să ajute pe toate căile desvoltarea cercetărilor științifice.

Germania nouă cere învățământului superior, să facă nu numai știință pentru știință, ci și știință în folosul națiunei și pentru formarea voinței și a caracterului.

De altfel, Führerul Adolf Hitler, care dovedește în „Mein Kampf" că a studiat cu multă pasiune istoria, s'a arătat nu numai un adânc cunoscător, ci și un convins păstrător al adevăratei tradiții a poporului german.

El consideră drept un mare noroc că a avut ca profesor pe dr. Leopold Pösch, care a sădit în sufletul său de gimnaziast dragostea pentru studiul istoriei:

„Acest profesor a făcut ca studiul istoriei să-mi devină materia preferată" („mein Lieblingsfach"), cum așa de frumos spune Führerul în „Mein Kampf", recunoscând că acest fapt a fost determinant pentru tot restul vieții sale „bestimmend für mein ganzes späteres Leben"). Prin aceste cuvinte, conducătorul Marelui Reich aduce un suprem și pilduitor omagiu, exprimând adânca sa recunoștință școalei, căreia îi datorează totul!

Ce ar fi devenit revoluția sa, dacă Führerul ar fi cunoscut mai puțin istoria poporului său?

Fiecare revoluție, mobilizând masele, poartă în ea pericolul de a deveni inamic elitei spirituale, dar mișcarea național-socialistă, unindu-și forțele revoluționare cu marea forță a tradiției, a dat spiritului german o și mai mare vigoare. Adolf Hitler a reușit să armonizeze forțele revoluționare cu cele ale tradiției poporului german, le-a făcut să se respecte și să se înțeleagă. Astfel, a reușit să înfățișeze lumii o nouă concepție de viață.

Concepția național-socialistă se dovedește continuatoarea unei vechi tradiții, atunci când cere ca profesorii universitari să nu fie simpli transmițători de cunoștințe învățate, ci prin cercetări să devină ei înșiși creatori și să deschidă astfel discipolilor căi noi în terenurile încă neumblate ale științei.

Cercetările științifice moderne, în special acele din domeniul științelor naturale, al medicinei și al tehnicei, cer însă institute bine înzestrate și un corp didactic ajutător cât mai complet. Statul german precum și inițiativa particulară nu se dau înlături dela niciun sacrificiu pentru a îndeplini aceste cerințe ale învățământului superior.

Ideia înființării unui institut pentru fizică și tehnică s'a ivit curând după întemeierea Reichului de către Bismark. Aceasta se întâmpla în clipa, în care Germania devenea mare putere, industria germană fabrica primul oțel, iar lumea științifică progresa cu pași mari.

Pe când profesorii Förster și Schellbach cereau în anul 1866 într'un memoriu „promovarea științei mecanice și a cunoașterii instrumentelor", Werner von Siemens, arată că institutul era necesar pentru îndeplinirea cerințelor fundamentale ale întregei tehnici fizicale, iar scopul institutului trebuia să fie ca, nestânjenit de cerințele momentane ale tehnicei, să

se ocupe de știința pură și cercetările fizice.

Siemens a indicat problemele fundamentale ale noului institut într'un memoriu al său din 1884.

„Cu cât știința a pătruns mai adânc în tainele forțelor naturii; scria Siemens, „cu atât mai complicate au devenit problemele ce urmează a fi rezolvate".

Ideea că progresul științific și sporirea puterii Reichului merg mână în mână și că una condiționează pe cealaltă, a fost atât de convingătoare, încât acest *prim institut* al Reichului a luat ființă cu toată opoziția Academiei de Științe și a Comisiei Bugetare a Parlamentului. Totuși, a fost necesară intervenția personală a moștenitorului tronului și a Feldmareșalului Graf Moltke pentru învingerea opoziției. Primul pas hotărîtor către realizare s'a făcut, însă, datorită faptului că marele industriaș Werner von Siemens a donat terenul necesar construcțiilor.

Prin înființarea acestui institut, cel de al doilea Reich, Reichul lui Bismarck, ajungea apogeul în îndrumarea științei.

Institutul înființat în anul 1886, primul care făcea parte dintr'o administrație de Stat, a luat cu timpul o mare desvoltare. Astăzi, activitatea acestei instituții se îndreaptă în trei direcții:

1. Cercetări științifice prin lucrări teoretice fundamentale pentru progresul fizicei în domeniul tehnicei și al chimiei.
2. Activitatea de control prin cercetări științific aplicate în toate domeniile fizice, care se referă la tehnică și chimie.
3. Activitatea de verificare oficială pentru măsuri și greutăți, având sub îndrumare și control și oficiile de verificări electrice din întregul Reich.

Lucrările se execută în 37 de laboratoare, împărțite în următoarele 5 secții:

Secția I. Măsuri și greutăți.
Secția II. Electricitate și magnetism.
Secția III. Căldură și presiune.
Secția IV. Optică.
Secția V. Fizica atomilor și chimia fizicală.

In întregul institut lucrează 550 de persoane, dintre care 150 dețin titluri academice.

Dar, în afară de diferitele institute, care țin de anumite servicii publice și de numeroasele institute, care fac din universități și politehnice *centre* importante de cercetări științifice s'au mai creat, datorită inițiativei particulare desinteresate, și alte așezăminte menite să sporească cercetările,

Astfel, la 11 Ianuarie 1911 a fost înființată societatea „Kaiser Wilhelm" pentru încurajarea științelor.

Aproape 200 de personalități din viața economică germană s'au reunit sub patronajul împăratului, pentru a alcătui o asociație, al cărei scop să fie încurajarea științelor, în special prin întemeierea și întreținerea institutelor de cercetări. Numai în câteva zile s'au strâns dela fondatori 15 milioane mărci, formând prima avere a societății, căreia i se mai asigura peste 100.000 mărci anual din cotizațiile membrilor.

Care au fost cauzele dărniciei nemai întâlnite până atunci, care au determinat pe cetățenii înstăriți să facă sacrificii pentru susținerea științei germane?

In primul rând a fost conștiința tuturor că tânăra națiune germană nu putea și nu trebuia să rămână în urma celorlalte națiuni, care făceau sforțări importante spre a lua conducerea științei mondiale.

Pe de altă parte, nici Statului nu-i era posibil să desvolte institute prea specializate în cadrul universității, fără ca aceste institute să fi avut directă legătură cu învățământul, de oarece ar fi fost silit să neglijeze înzestrarea celorlalte laboratoare absolut necesare. In aceste condițiuni, unii savanți specializați în anumite domenii nu mai găseau posibilitatea continuării cercetărilor lor în cadrul învățământului.

In același timp, industria, tehnica și economia vedeau asigurarea progresului numai prin adâncirea cercetărilor în institute din ce în ce mai specializate. Din rezultatele acestor cercetări urma ca *industria* și *economia* să obțină impulsul pentru o nouă activitate plină de succese.

Institutele înființate pe măsura necesităților de către Societatea „Kaiser Wil-

helm", au luat în scurt timp o mare desvoltare.

Infiinţarea lor s'a făcut după un principiu stabilit de primul preşedinte al acestei societăţi, Adolf von Harnack, care spunea:

„Societatea noastră nu trebue să construiască institute şi apoi să găsească omul indicat să le conducă, ci trebue să găsească întâi personalitatea ştiinţifică cea mai proeminentă şi în jurul ei să clădească institutul".

După acest principiu a luat fiinţă şi institutul de cercetări a curenţilor, pentru a se da posibilitatea savantului profesor Prandtl dela Göttingen să-şi continue lucrările sale de o importanţă fundamentală în domeniul aerodinamicei.

In institutul condus de profesorul Prandtl, şi-au desăvârşit pregătirea specialişti străini, care se bucură astăzi de reputaţie mondială şi deschid la rândul lor drumuri noi în acest domeniu.

Interesul pentru activitatea societăţii „Kaiser Wilhelm" a devenit atât de mare, încât numărul membrilor — printre care se numără mai multe oraşe şi asociaţiuni profesionale — este de 700, adică de 3 ori şi jumătate mai mare decât în anul înfiinţării, iar cotizaţiile au sporit dela 100.000 Rmk la 3 miliane anual.

In ultimii 10 ani, societatea „Kaiser Wilhelm" şi-a sporit cu încă 3 numărul institutelor, şi anume:

Institutul pentru cercetarea fibrelor, *Sorau* lucrează cu următoarele secţiuni:

I. Creşterea plantelor şi botanică;
II. Extragerea fibrelor;
III. Tehnologie;
IV. Chimia textilă;
V. Examinarea materiilor prime şi a produselor.

Mărirea acestui institut este în curs de organizare, conform planificării stabilite de autorităţile competente ale Reichului, cu scopul de a se putea rezolva repede lucrările din domeniul biologic, chimic şi tehnic, care au luat o proporţie considerabilă.

Institutul pentru cercetarea şi exploatarea lacurilor se ocupă cu probleme hidrografice, biologice, chimice şi cu probleme în legătură cu pescuitul în lacul Constanţa. Lucrează în strânsă legătură cu institutul hidrobiologic din Plön.

Institutul pentru biofizică, a fost înfiinţat în anul 1938, cu sprijinul material excepţional al oraşului Frankfurt. După un an, se putea lucra în laboratoarele sale de înaltă frecvenţă, de radium şi pentru studiul luminei. In afară de balneologie şi cercetarea maladiilor provocate de radium, acest institut se mai ocupă, în general, cu studierea efectului razelor asupra celulelor vii.

De curând, Societatea „Kaiser Wilhelm" dorind să înfiinţeze un institut pentru creşterea animalelor, Statul a cumpărat — din iniţiativa Ministerului Agriculturii şi cu sprijinul Ministerului de Finanţe — un domeniu situat lângă Rostock şi având o suprafaţă de 1.000 ha.

Ţinându-se seama de consumul mărit de lemne, s'a făcut apel la cercetările ştiinţifice pentru găsirea metodelor practice de desvoltare şi regenerare a pădurilor. S'a creat un nou institut de silvicultură cu sediul la Freiburg i. Br., oraş care s'a grăbit să pună la dispoziţie clădirile şi terenurile necesare în mod gratuit.

De asemenea s'a luat în discuţie înfiinţarea unui institut pentru menţinerea formei sălbatece a plantelor de cultură. In toate încercările făcute cu aceste plante, ştiinţa s'a văzut nevoită să se întoarcă la forma iniţială a fiecărei specii, care mai conţine caracteristicile iniţiale ale plantei respective.

Societatea „Kaiser Wilhelm" a dat în totdeauna o deosebită atenţiune legăturilor ştiinţei germane cu străinătatea. Casa Harnak, deschisă în anul 1929 la Berlin-Dahlem, este destinată în primul rând să primească savanţi străini, care vin pentru studii la Berlin.

Situaţia grea în care se găsea ştiinţa germană după războiul dela 1914—1918 a determinat-o să păşească pe drumul autoajutorării, înfiinţând în anul 1922 o asociaţie, din care făceau parte *Academiile germane de Ştiinţă, Uniunea instituţiilor de învăţământ superior german*, Societatea *„Kaiser Wilhelm"* şi *Uniunea asociaţiilor*

tehnico-științifice din întreaga Germanie.

Acestei asociații i s'a dat denumirea de *„Notgemeinschaft der deutschen Wissenschaft"*, arătându-se prin aceasta că se urmărea înființarea unei colectivități pentru ajutorarea științei germane. Această „Notgemeinschaft" avea menirea să îngrijească de nevoile materiale ale tuturor institutelor de cercetări științifice.

In anul 1937 asociația a devenit *„Comunitatea germană de cercetări"*, care aprobă anual *2000* subvenții pentru studierea și rezolvarea problemelor științifice de cea mai adâncă specialitate.

Pentru a putea face față îndatoririlor mereu sporite, pe care le are și în cadrul planului de 4 ani, Societatea „Kaiser Wilhelm" a primit și ea subvenții dela „Comunitatea germană de cercetări", de oarece nu se putea îndestula numai cu mijloacele acordate de Stat. De asemenea a făcut mereu apel și la sprijinul material al membrilor, care consideră că, a fi membru al acestei societăți, înseamnă a lua parte cu însuflețire la atingerea țelurilor mari, pe care și le-a pus noua Germanie.

Atunci când Führerul a cerut întregei națiuni să-și încordeze toate puterile, pentru asigurarea unei economii autarhice, știința ca și tehnica s'au încadrat imediat și cu toată convingerea în planul de patru ani, așa încât institutele de cercetări științifice au păşit imediat la rezolvarea problemelor pentru care aveau toată competența necesară.

Dat fiind diversitatea și marele număr de institute, am putea crede că numeroase legi și regulamente au fost necesare pentru a le încadra pe toate în efortul cerut pentru executarea planului de patru ani. In realitate, nu a fost necesară nicio lege, ci o simplă dispoziție cu caracter general, dată de Führerul Adolf Hitler și cuprinzând numai 3 alineate.

Textul hotărîtor este cuprins într'o singură propoziție:

„Realizarea noului plan de patru ani anunțat la Congresul numit al Onoarei, cere o îndrumare unitară a tuturor forțelor poporului german și o strânsă colaborare a tuturor competențelor din Partid și Stat".

Cu executarea planului a fost însărcinat Herman Göring, căruia i se dă dreptul de a emite dispoziții legale și instrucțiuni administrative generale, de a convoca și a da îndrumări instituțiilor de Stat și membrilor partidului.

Așa dar, fără prea multe texte, ci prin dorința fiecăruia de a-și servi țara și prin încrederea tuturor în misiunea națiunii germane, s'a putut realiza cu mult mai mult, decât prin legi complicate, care nu pot niciodată să suplinească și mai puțin să creeze de azi pe mâine o conștiință a datoriei.

Sunt probleme, cu a căror rezolvare se ocupă atât institutele Societății „Kaiser Wilhelm" cât și institutele Statului. Așa de exemplu:

Cercetările pentru asigurarea higienei, pentru problemele demografice, munca industrială și îngrijirea tineretului, sunt executate în 6 institute, dintre care trei aparțin Societății „Kaiser Wilhelm".

Toate măsurile au fost luate pentru asistența medicală în massă a populației industriale. In acest scop, a fost înființat în anul 1939 „Institutul de cercetări pentru medicina muncii și higiena meseriilor", în care a fost desvoltat un procedeu nou de röntgenografie pentru examinarea într'un timp extrem de scurt a unui număr foarte mare de persoane.

Problemele în legătură cu asigurarea hranei populației sunt studiate în 17 institute.

Care este situația sau mai bine zis atitudinea industriei germane față de institutele de cercetări?

Marile întreprinderi industriale au și ele o susținută activitate de cercetări științifice în institute proprii, paralel cu aplicațiile practice impuse de însuși procesul de fabricație. Uneori ele sunt obligate să facă cercetări continui pentru a putea îmbunătăți neîncetat produsele și a ține pas cu concurența. Alteori însă, grupe de industrii se reunesc pentru a da ființă și a înzestra un institut de cercetări, pe care îl pun la dispoziția învățământului superior, pentru a studia anumite probleme și a le rezolva din punct de vedere științific și tehnic. Foarte multe

din institutele de cercetări ştiinţifice de pe lângă universităţi şi politehnice au luat naştere pe această cale. Nu voiu cita decât un caz foarte recent:

La 1 Decemvrie anul trecut a fost inaugurat „Institutul pentru chimia tehnologică a fibrelor sintetice", donat Politehnicei din Breslau de către uzinele „Prix".

Asemenea donaţii sunt de fapt plasamente sigure şi de durată, de oarece prin progresul tehnicei ca şi prin studiile teoretice şi fundamentale vor duce, mai curând sau mai târziu, la noi succese economice.

Numeroase exemple vin să ne întărească această convingere. Să ne gândim doar la cauciucul sintetic, la benzina obţinută prin distilarea cărbunelui şi la atâtea alte produse obţinute astăzi din cărbuni.

De curând s'a pus la punct un procedeu pentru a se obţine şi o fibră textilă tot cu ajutorul cărbunelui şi a carbonatului de calciu. Dacă pentru fabricarea celofibrei din celuloză, materia primă aflătoare în Germania este limitată, în schimb cărbunele şi calcarul se află în cantităţi practic nelimitate.

Această nouă fibră a fost obţinută în uzinele „I. G. Farbenindustrie" şi i s'a dat numele de „Perlon".

Intreaga producţie de „Perlon" este întrebuinţată astăzi de armată, în aviaţie, de oarece posedă calităţi superioare mătasei naturale, care este cea mai rezistentă fibră naturală.

Acest „Perlon" va fi, de sigur, şi el ironizat ca reprezentând astăzi un „Ersatz". In realitate, această nouă fibră sintetică are toate şansele să devină un „„Ersatz" pentru cele naturale, tot aşa cum locomotiva a devenit un „Ersatz" pentru poştalion!

*

Ştiinţele se împart — după clasificarea unanim admisă în Germania — între ştiinţe naturale, „Naturwissenschaften", de care ne-am ocupat până acum, şi „Geisteswissenschaften". Dintre aceste ştiinţe ale „spiritului" face parte istoria, dreptul şi artele.

Pentru arte există la Roma un frumos institut al Societăţii „Kaiser Wilhelm".

Pentru ştiinţele juridice, tot Societatea „Kaiser Wilhelm" a înfiinţat „Institutul pentru dreptul public străin şi dreptul gînţilor".

Cercetările se desfăşoară mai ales în vederea rezolvării vastelor probleme, care se pun institutului, fie în mod curent, fie în mod excepţional şi care îi sunt încredinţate atât din partea autorităţilor militare şi civile, cât şi din partea guvernului. Institutul se mai ocupă — printre altele — de dreptul maritim şi al neutralităţii, de războiul economic şi în special de blocada britanică, precum şi de situaţia juridică a teritoriilor ocupate.

Inainte de a încheia, să ne ocupăm în câteva cuvinte şi de institutele de cercetări istorice. Cu aceasta intrăm în domeniul căruia Germania naţional-socialistă îi acordă o însemnătate foarte mare, ca urmare a interesului deosebit, pe care Führerul Adolf Hitler l-a acordat încă din prima tinereţe acestor studii.

Führerul consideră că întreaga educaţie a tineretului trebue să aibă drept fundament cunoaşterea istoriei propriului popor.

Se înţelege dela sine că în noua Germanie, cercetările ştiinţifice în domeniul istoriei sunt şi vor fi foarte preţuite.

In afară de institutele de istorie de pe lângă universităţi, găsim în cadrul Societăţii „Kaiser Wilhelm" un important institut pentru istoria Germaniei. Acest institut are menirea să se dedice cercetării marilor probleme ale istoriei germane şi totodată să dea tinerilor învăţaţi posibilitatea să se specializeze în această ştiinţă. Temele, care s'au luat dela început spre cercetare, sunt următoarele:

I. Germania sacră,

II. Adunarea şi publicarea scrisorilor împăratului Wilhelm I,

III. Corespondenţa politică a lui Carol V.

Prin aceste cercetări urmează să se aprofundeze cele trei mari epoci ale istoriei germane: Evul Mediu, epoca Reformei şi epoca lui Bismarck. Toate trei sunt atât de impunătoare şi de cuprinză-

toare, încât asigură activitatea institutului pentru multe decenii.

Dintre învățații, care s'au ocupat și de Istoria Românilor care au străjuit cetatea carpatică, regret că timpul nu-mi îngăduie să amintesc decât în treacăt interesantele rezultate ale studiilor profesorului Gamillscheg — directorul Institului German pentru Știință din România — și pe ale profesorului Weber dela Universitatea din Berlin.

Cercetările filologice ale profesorului Gamillscheg duc la concluzia că Românii au prioritate în Transilvania și că ei s'au menținut în aceste regiuni chiar în decursul secolelor, în care izvoarele istorice se pierd.

De asemenea profesorul Weber, cercetând continuitatea elementului dacoroman în Transilvania, arată că, admițând ipoteza că urmașii coloniștilor retrași de Aurelian s'au întors mai târziu din nou în patria strămoșilor lor, au avut în orice caz un mai mare drept să ocupe acest spațiu decât acei barbari, care s'au așezat aici cu 6—700 de ani mai târziu, sprijinindu-și drepturile numai pe cucerire prin războiu sau năvălire, ori numai pe un principiu etatist sau pe hotărîri statale.

Weber conchide că populația transplantată în Dacia după cucerirea lui Traian, a fost asimilată cel puțin parțial de popoarele de sânge înrudite cu Daco-Geții și chiar dacă urmașii ar fi fost retrași mai târziu la sud de Dunăre, reîntoarcerea lor și a descendenților în patria strămoșilor, s'a făcut în baza unui dublu drept.

Rezultatele cercetărilor făcute în *ultimii ani* de către acești eminenți oameni de știință germană, ne dau încrederea fermă, că acei, care vor hotărî de soarta Europei de mâine, vor fi în deplină cunoștință asupra drepturilor noastre nepieritoare asupra unor ținuturi, pe care le-am stăpânit de totdeauna și le vom stăpâni în totdeauna.

Tot în „Mein Kampf", Führerul Adolf Hitler spune că a devenit revoluționar, învățând istoria patriei sale, de oarece a văzut trădările săvârșite asupra poporului de către acei conducători care aveau în mână soarta națiunii germane din imperiul Austro-Ungar. El îi înfierează pentru vina de a fi vândut — citez textual — „mereu „și cu orice ocazie interesele poporului „german pentru propriile și nedemnele lor „foloase".

Neamul nostru a avut și el multe de îndurat de pe urma acelorași vinovați. Din pricina lor Memorandiștii au pătimit prin temnițe.

Lui Avram Iancu i s'a întunecat mintea când a văzut atâta lipsă de recunoștință din partea acelora, pe care îi ajutase într'o luptă dreaptă.

Horia și Cloșca au fost zdrobiți pe roată și însăși marea înfăptuire a lui Mihai Viteazul, cel dintâi Domnitor, care reușise să împlinească idealul reunirii Românilor de pe întreg cuprinsul Daciei, s'a sfărâmat tot din cauza trădării pe care Führerul o condamnă cu toată energia în cartea sa.

Eroii de astăzi, care au căzut alături de camarazii lor germani, pentru a stăvili năvala Asiei, au închis ochii împăcați, având, de sigur, credința că viitorul nu va mai fi legat de nici o nedreptate pentru neamul românesc.

Propunându-ne să înfățișăm o sinteză a instituțiilor germane de cercetări științifice în cadrul unei prezentări a Germaniei de azi, constatăm — poate mai mult decât în alte domenii — că totul se sprijină pe evoluția organică și desvoltarea armonică a unor virtuți caracteristice poporului german: munca perseverentă și temeinică pasiune pentru cercetarea adevărului, și spirit de organizare.

Astfel, odată cu Germania de astăzi, ne apare Germania de totdeauna,

Germania harnică.

Germania, predestinată să ridice etalonul muncă la înălțimi neatinse nici odată de etalonul aur.

Dinamismul mișcării național-socialiste a pus în valoare energii noi, menite să desvolte și mai mult vechile virtuți ale poporului german. Este adevărat, că

știința nu se poate revoluționa prin măsuri luate din afară, ci prin cuceririle, pe care le face ea însăși datorită muncii neobosite și de multe ori anonime a cercetătorilor.

Revoluția național-socialistă, creatoare a unei noi concepții de viață, e reușit, totuși, ca prin stimularea și dirijarea cercetărilor, să determine noi cuceriri, care prin ele, să însemne o adevărată revoluție a științei.

Oare tânăra știință românească nu se simte intimidată față de puternica organizație științifică germană ajunsă la maturitate și dând dovezi de o strălucită forță creatoare?

Nu! Pentrucă relațiile noastre științifice cu Germania sunt foarte strânse și foarte vechi. Nu putem uita că Dimitrie Cantemir a fost ales în anul 1716 membru al Academiei de Științe din Berlin. Legăturile noastre științifice au fost cordiale și de adevărată prețuire, chiar atunci, când cele politice nu existau încă.

Se întreba cineva, dacă nu s'ar putea naște un complex de inferioritate, care să îngreuieze colaborarea!?

Hotărât nu!

Nici nu poate fi vorba!

Nu pentrucă așa ne-ar plăcea nouă să afirmăm, ci pentrucă — obiectiv vorbind — în multe domenii știința românească și institutele noastre de cercetări științifice s'au dovedit a fi atins cel mai înalt nivel.

Prietenii noștri germani ne-o spun cu o camaraderească sinceritate și nu de puține ori i-am auzit exprimându-și cu bucurie admirația pentru înfăptuirile noastre științifice, printre care găsesc unele cel puțin egale cu cele germane.

Fără îndoială că mai avem foarte multe de făcut. Dar tocmai viitoarele împliniri trebue să constitue punctul de mândrie al generației noastre.

Aducând prinosul nostru de recunoștință generațiilor care ne preced, pentru ceea ce au putut înfăptui în împrejurări extrem de vitrege, ne îndreptăm cu încredere către cei care ne urmează și cărora ne vom strădui din toate puterile noastre să le lăsăm sporit patrimoniul științific ca și pe acel național.

Conferință ținută la Fundația Carol I, în ciclul „Germania de Azi".

ANTOLOGIA

CÂNTEC DE DEPARTE

de HORIA NIȚULESCU

Camarazii noștri veneau de undeva, de departe,
din negurile helgolande, dela Rhin,
Toți parcă se trăgeau din spița de fum a lui Lohengrin.

Ce tineri mai erau, nespus:
niște copii, ca jimbla toți,
ca spicul porumbului.
Și chipeși în hainele lor de culoarea plumbului
și de silex,
cu căștile acelea sumbre, balte.
Rândurile lor veneau din urmă
multe, fără număr, înalte —
Sub cerurile prea largi, fără pic de senin,
ne'ntâmpinăm unii pe alții: Wohin, wohin?
Câteodată unul de al lor se poticnea și cădea
în drumul viclean, necunoscut.
Camarazii lui îl așezau cuminte, în lut.
Se aliniau neclintiți, ca la paradă
Și cântau frumos, ceva, ca un psalm, ca o baladă:
„Ich hatte einen Kameraden..."

Și noi, la fel, dar dinspre miazăzi,
tălăzuiam prin țara neagră a lui Miază-Noapte,
alergând după marea înseninare.
Oameni de pământ și de sulcină —
ne-aștepta în urmă Bărăganul...
De-ai noștri, de cădeau, îi îngropam în grâu,
dar nu prea adânc, să simtă lanul
cum se sbate în vânt deasupra,
să li se pară țara mai aproape.
N'aveam timp să cântăm
— Nici nu mai puteam, într'adevăr;
dela o vreme mestecam parcă numai pământ și schije —
și nici să-i plângem.
— „Asta e treaba femeilor", spuneam
și plecam mai departe, tot mai departe...
. . . . . .
Cerul mirosea a pâine caldă, a țărână și a moarte.

EIN LIED AUS DER FERNE

Von HORIA NIȚULESCU

Ins Deutsche übertragen von Viktor Orendi — Hommenau

Unsre Kameraden kamen von irgendwo weither,
Von der Nordsee, der Insel Helgoland, dem grünen Rhein,
Sie schienen alle vom Stamme Lohengrins zu sein...

Wie sie doch noch alle so jung waren,
Kaum flügge gewordene Kinder,
Wie Weissbrot und goldene Aehren anzuschauen,
In ihren Uniformen, den kieselgrauen,
Und den metallenen Helmen
So stattlich und schmuck.
Endlos zogen ihre stolzen Reihen dahin,
Und traf einer den andern, da hiess es: „Wohin?"
Und strauchelte einer und fiel leblos zu Boden
Auf dem fückischen Weg, der ihm fremd war,
Da kam seiner Brüder getreue Schar,
Und bettete ihn sorglich in die lehmige Erde;
Und sie stellten sich wie zur Parade in Reih und Glied
Und sangen so schön wie einen Psalm das Lied:
„Ich hatt' einen Kameraden!"

Und auch wir selbst, die wir vom Süden her
Durch das dunkle Land gen Mitternacht zogen,
Söhne karger Scholle und Felder von Klee,
Hinter uns nur die Heide mit ihrem müden Weh.
Und fiel einer von uns, so legten wir ihn
Nicht zu tief ins Korn, dass er spüre den Wind,
Der über den Acker dahinging so lind,
Ihn näher zu bringen der Heimat...
Zum Singen blieb uns wirklich keine Zeit,
Und wir konnten es auch nicht mehr schaffen
Vor lauter Blut und Bombensplitter;
Wir konnten nicht mehr klagen und weinen,
Und wir sagten uns: „Nur alte Weiber greinen",
Und schweigend zogen wir weiter, immer weiter...

. . . . . .

Der Himmel duftete nach Brot, nach Asche und Tod...

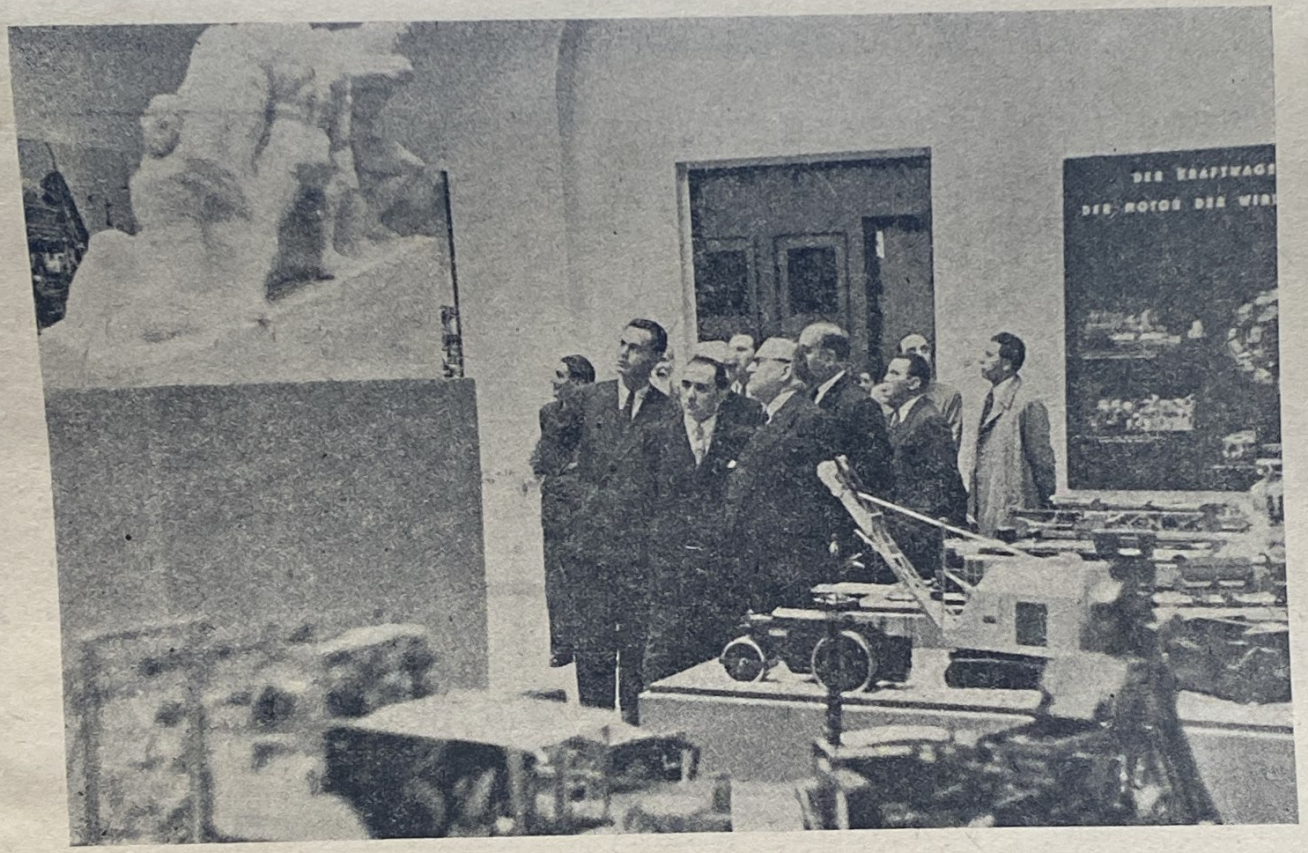

D-l Prof. Mihai Antonescu, vice-președintele Consiliului de Miniștri, vizitând Expoziția Româno-Germane de Autostrăzi și Căi Navigabile, organizată sub auspiciile Asociației Româno-Germană

Însemnări

COMUNITATEA DE DESTIN ROMÂNO-GERMANĂ

ECOURI DIN PRESA GERMANĂ

„Neues Wiener Tagblatt":

„Istoria Moldovei este lupta de un secol a Apusului împotriva Răsăritului, dusă de domnitorii şi poporul român. Deja din sec. XII un cronicar bizantin vorbeşte de extensiunea „Valahilor" până la graniţa Galiţiei, pentrucă vechiul stat moldav s'a născut din necesitatea de a opune o barieră popoarelor din stepă. Cordonul de siguranţă pe linia Nistrului — Cetatea Albă, Tighina, Soroca, Orhei şi Hotin — se orienta spre răsărit şi se încadra ca bastion de graniţă în sistemul de apărare al Transilvaniei.

„Hotărârea „Sfatului Ţării" este un act care depăşeşte mult importanţa pe care o are pentru istoria statului român, fiind de însemnătate generală, în sensul unei îndatoriri europene. Această îndatorire n'a putut fi întreruptă nici în 1940 când Rusia a pătruns în Basarabia. Câteva luni mai târziu, Conducătorul Statului Mareşalul Antonescu, şi-a dat seama de imperativul categoric al vieţii poporului român, încadrând România în sistemul de ordine al Pactului Tripartit şi punând prin aceasta bazele redobândirii provinciei depe Nistru.

In felul acesta Basarabia, ţara de graniţă a Sudestului European a devenit simbolul camaraderiei de arme româno-german".

„National Zeitung Essen", 27-III-943:

„Redobândirea Basarabiei nu este importantă numai pentru România, ci are o semnificaţie politică europeană.

„Este meritul României şi a soldaţilor ei de a fi smuls această provincie din mâinile bolşevicilor şi a o fi redat civilizaţiei. Aceasta înseamnă că graniţa Europei împotriva bolşevismului şi barbariei stepei, a putut fi deplasată mai spre răsărit, micşorând ameninţarea Balcanilor şi a Dardanelelor. Soldaţii români au ţinut straja la Nistru mai mult de douăzeci de ani, până când o politică greşită a avut drept consecinţă invaziunea Basarabiei şi a Nordului Bucovinei de către hoardele bolşevicilor.

„După aproape un an a sosit ora marilor răfueli. Cu ajutorul Germaniei, Basarabia a fost eliberată.

„Redobândirea acestei provincii înseamnă un câştig pentru Europa, fiind de totdeauna un bun cultural european, cum dovedesc urmele eline şi geneveze, caşi cultivarea pământului de către ţăranul şi păstorul român. Luptele trupelor române, sub conducerea Mareşalului Antonescu, pentru eliberarea acestei provincii sunt o pagină de glorie în istoria poporului român, dar constitue totodată — caşi mormintele soldaţilor germani în pământ basarabean — un simbol al prieteniei româno-germane".

ROMÂNIA IN FRONTUL TOTAL

„Neues Wiener Tagblatt", 18-III-943:

„Aşa cum ştiu germanii, ştiu şi românii că lupta împotriva Sovietelor este dusă pentru existenţă, o luptă în care trebuesc mobilizate toate forţele. Divergenţa dintre România şi Rusia nu datează din anul 1940, ci a planat un secol întreg asupra destinului Statului Dunărean.

„Pentru Rusia, Basarabia nu era decât un pretext în realizarea planurilor ei panslaviste. Este surprinzător că un stat atât de mic a putut să se afirme împotriva unui vecin atât de impetuos şi continuă şi azi cu o voinţă dinamizată să-şi desfăşoare virtuţile militare, care în războiul acesta au ajuns la apogeu.

„Afirmarea unei naţiuni nu numai pe câmpul de luptă ci şi pe frontul intern, este o dovadă de încredere în viitor şi o dovadă de încredere în forţele proprii. De aceea război total nu însemnează constrângere pentru România, care conştientă de valoarea şi forţa ei, s'a încadrat în mod firesc în cadrul tinerei Europe".

ȚĂRANUL ROMÂN

„National Zeitung Essen", 15-III-943:

„Se înțelege că forma de viață a unui stat care luptă umăr la umăr cu noi împotriva bolșevismului, ne interesează azi în toate manifestările ei. Din acest motiv și literatura română găsește acum un interes mult mai puternic în Germania. Scriitorul român Liviu Rebreanu are în această direcție o întâetate, pentrucă o nouă carte a sa „Răscoala" este pe cale să apară".

Problematica operei sale o constitue raportul organic dintre marii proprietari și țărănimea română, dornică de pământ.

„Problema țăranului român pe care o pune Liviu Rebreanu, este problema României, pentru care se dă azi lupta în răsărit, este problema spațiului vital pentru toți cei care vor o eră nouă mai bună".

INTREVEDEREA DINTRE MAREȘALUL ANTONESCU ȘI FÜHRER

„Neues Wiener Tagblatt" din 15 Aprilie 1943:

„Vizita d-lui Mussolini la Fuehrer a fost imediat urmată de aceea a Conducătorului Statului român, Mareșalul Antonescu. Cu ocazia acestei întâlniri în cadrul Axei, odată cu deciziile militare și politice asupra țintelor războiului a fost întărită și convingerea că războiul trebue dus până la victoria finală. România contribue prin aceasta la siguranța Europei, asigurându-și locul care i se cuvine în viitoarea ordine europeană. Importanța contribuției militare a României la conducerea războiului de către aliați, a fost accentuată în mod deosebit cu ocazia acestei întrevederi.

„Intâlnirea Mareșalului Antonescu cu Führerul este o nouă dovadă a armoniei și a înțelegerii care există între semnatarii Pactului Tripartit.

„Problematica războiului este indivizibilă și arată marea înțelegere politică și simțul răspunderii pe care o țară ca România, al cărei interes se îndreaptă în primul rând spre teatrul de război din Răsărit, îl are pentru structura politică a luptei universale".

LUPTA FINALĂ PÂNĂ LA VICTORIE

Sub acest titlu „Völkischer Beobachter" din 15-IV-943, scrie:

„In lupta grea împotriva bolșevismului, România, sub conducerea Mareșalului Antonescu, conștientă de răspunderea ei europeană și de pericolul de moarte care o amenință, și-a dat o largă contribuție — o strânsă camaraderie de arme leagă viteaza armată română de armata germană și de ceilalți luptători ai Europei.

„Comunicatul privitor la vizita d-lui Mareșal Antonescu la Führer, vizită care a avut loc în spiritul prieteniei sincere ce leagă cele două popoare, confirmă că România este decisă împreună cu aliații ei să ducă războiul până la victoria finală. Acordul națiunilor aliate prin Pactul Tripartit se confirmă astfel din nou în modul cel mai impresionant, în opoziție cu discuțiile care se duc în tabăra adversă cu ambiții de dominație universală".

ȚARA VERIFICĂRILOR

„Neues Wiener Tagblatt" din 19 Aprilie 1943:

Ocupându-se de viața spirituală și politică a României, marele ziar german ajunge la următoarele concluzii:

„România a fost nevoită să meargă pe o cale lungă și grea pentruca să-și dea seama că fiind bastionul Occidentului trebue să intre în războiu împotriva Rusiei. România a putut lua această hotărâre îndată ce geniul politic al Mareșalului Antonescu a precizat poziția țării sale în noua Europă, integrând-o în sistemul Pactului Tripartit. In acel moment România a fost chemată să-și verifice ființa națională.

„Din această verificare, românii îndeplinindu-și cu prisosință obligațiile luate, au ieșit învingători. Mai mult decât atât, din înfruntarea greutăților, națiunea română a ieșit întărită. Atât în domeniu militar și economic, cât și pe teren cultural, România a obținut rezultate demne de admirat.

„Eroismul soldaților pe front a umplut de mândrie întreg poporul, iar pentru ridicarea prestigiului națiunii, România, în special provincia constitue un strălucit exemplu de cinste. Poporul român nu s'a ridicat numai în ce privește realizările sale, ci a devenit o mare națiune întărită în concepția că această luptă cu bolșevismul este de neînlăturat. Evenimentele anului trecut au fost înregistrate de români ca de un popor puternic, gata la orice sacrificiu, al cărui instinct de conservare a însuflețit eroismul fiilor țării, dându-le un nou avânt de luptă".

Deutsch- rumänische Schicksalgemeinschaft

„Timpul", 17. April 1943:

Als loyaler Verbündeter hat Rumänien gemäss seiner Tradition, das gegebene Wort zu respektieren, und im Bewusstsein seiner militärischen Ehre in der Beseitigung der bolschewistischen Gefahr, die Europa und in erster Linie Rumänien bedroht, sein eigenes Ideal erkannt.

Die Teilnahme Rumäniens am gemeinsamen Kampfe, der vom Deutschen Reich begonnen und geführt wurde, entsprach der Notwendigkeit unserer Selbstverteidigung und war ein Gebot der Gerechtigkeit.

Wir haben dadurch uns selbst gegenüber eine Pflicht erfüllt und tun dies auch weiterhin, und als Grenzvolk unseres Kontinents erfüllen wir eine Pflicht auch Europa gegenüber.

Wir sind, wie auch die deutsche Presse bemerkt, ein Bollwerk der Festung Europa im Osten, das sich auf untere Latinität zwischen den slawischen Völkern gründet und somit auf vorgeschobenem Posten der europäischen Kultur und Zivilisation steht.

„Universul" vom 28. März 1943:

Im Bewusstsein der von Osten drohenden Gefahr, aber auch im Vertrauen auf sein Recht und den Triumph der Prinzipien, die im zivilisierten Europa herrschen, griff Rumänien im Sommer des Jahres 1941 an der Seite Deutschlands zu den Waffen und befreite Bassarabien durch Kampf und Opfer seiner Soldaten.

„Viaţa", vom 11. März 1943:

Durch Schicksal und Opfer vereint, kämpfen die rumänischen und deutschen Soldaten im fernen Osten für den Sieg des Kreuzes und für die Rettung der Zivilisation. Mit ihren Blute haben sie das völkische und antibolschewistische Ideal besiegelt und es gleich einem heiligen Testament hochgehalten. Es ist der pathetische Ausdruck ihres letzten Willens: Wir sind verpflichtet mit der ganzen Kraft des Glaubens und dem Willen zum Aufbau dies Ideal eine dauerhafte und leuchtende Tat werden zu lassen.

„Universul", vom 17. April 1943:

Der Beitrag Rumäniens im gegenwärtigen Krieg war von unbestreitbarem Werte, nicht nur durch die heldenhaften Kämpfe und Opfer, sondern auch durch die beträchtlichen Lieferungen von Rohstoffen. In Berlin wird dieser Beitrag Rumäniens, das sich an der Seite des Grossdeutschen Reiches der Ziele im Kampf gegen den Bolschewismus bewusst ist, voll anerkannt.

Unser Korrespondent in Berlin schreibt diesbezüglich u. a.:

„In den letzten zwei Jahren wurden in Deutschland die Tüchtigkeit der rumänischen Armee und die Opfer des rumänischen Volkes mit der grössten Bewunderung vermerkt und anerkannt".

„Curentul", vom 17. April 1943:

An der Schwelle eines neuen und gigantischen Feldzuges haben sich der Führer Adolf Hitler und Rumäniens Staatsführer Marschall Antonescu getroffen, um das gemeinsame Vorgehen zu besprechen und um den Kampfeswillen und die Kriegsziele aufs neue zu bekräftigen.

Die von Führer und Marschall gefassten und im Communiqué so klar geprägten Entschlüsse sind einerseits der Ausdruck der Solidarität im Dienste des gemeinsamen Ideals, andererseits eine letzte Warnung für die Feinde Europas, deren Optimismus durch nichts gerechtfertigt ist.

D-l Dr. Max Ilgner conferenţiind, în ziua de 18 Mai a. c., la Fundaţia Carol I, în cadrul Asociaţiei Româno-Germane, despre „Contribuţia străinătăţii la evoluţia industriilor naţionale".
Conferenţiarul a fost prezentat de D-l Ministru I. Marinescu, preşedintele secţiei juridico-economice a Asociaţiei Româno-Germane.

CRONICA EVENIMENTELOR

Cea de a 8-a întrevedere dintre Mareşalul nostru şi Fuehrer a prilejuit adâncirea raporturilor politice, a camaraderiei de arme şi a colaborării economice dintre cele două ţări pentru a putea fi dusă şi mai departe, până la victoria finală, lupta împotriva bolşevismului. Cu această ocazie la cartierul general al Fuehrerului au fost prezenţi, în afară de ofiţerii de stat major român, care însoţeau pe Mareşal şi d-nii Ioachim von Ribbentrop, ministrul de externe al Reichului şi Mareşalul Keitel, ceiace demonstrează importanţa acestor întrevederi cu atât mai mult cu cât ele s'au produs într'un moment al războiului care poate fi considerat ca decisiv.

Comunicatul oficial dat la încheierea discuţiunilor germano-române precum şi comentariile oficioase ce s'au făcut în presa germană au arătat spiritul în care se desvoltă prietenia dintre România şi Germania. Iar *„convorbirile privitoare la situaţia politică generală şi la lupta comună împotriva bolşevismului"*, — ce s'au purtat cu această ocazie, *„s'au desfăşurat în spiritul prieteniei germano-române şi în sensul comunităţii de luptă neclintită de care sunt pătrunse naţiunile aliate prin pactul tripartit.* Deasemeni, trebue să avem în vedere şi faptul esenţial din punct de vedere românesc ca *„hotărârea de a continua fără şovăire, prin mobilizarea tuturor forţelor, lupta împotriva inamicilor Europei până când va fi câştigată fără compromisuri victoria definitivă"*, pe care au luat-o Fuehrerul şi Mareşalul nostru în sensul că *„poporul român va duce acest război până la victoria finală"*, va creia pentru România *„prin această contribuţie istorică la eliberarea Europei baza şi chezăşia pentru viitorul naţiunii române"*.

Evident, textul comunicatului oficial nu putea spune mai mult. Este însă dela sine înţeles că participarea României la uriaşa încleştare războinică de azi este purtată exclusiv pentru satisfacerea intereselor noastre naţionale în sensul împlinirii dreptăţii româneşti. Pentru că, *„participarea naţiunilor europene*, — după cum precizează o notă oficioasă, — *la binefacerile şi roadele păcii ce va veni depinde în mod esenţial de aportul pe care aceste naţiuni l-au dus pentru obţinerea victoriei"*. Iar în această privinţă aportul României este preţuit de pe acum la justa lui valoare în cercurile conducătoare germane care, adaugă nota oficioasă, — *„sunt pe deplin conştiente de importanţa efortului român din complexul marei fortăreţe europene, în special pe frontul de est. In ultimii doi ani*, — mai precizează nota amintită, — *s'a înregistrat şi recunoscut în Germania, cu cea mai mare admiraţie, capacitatea armatei române şi jertfele poporului român"*.

Intrevederile Conducătorului statului român la cartierul general al Fuehrerului, s'au desfăşurat, după cum şi era de aşteptat, în spiritul camaraderiei de arme şi a prieteniei politice dintre cele două ţări ceiace a determinat încheierea unui deplin acord asupra tuturor problemelor discutate. Iar această camaraderie de arme, care şi-a găsit expresia prin acordarea a numeroase foarte înalte decoraţii pentru bravura ofiţerilor români şi germani încercaţi într'o luptă comună, s'a manifestat din nou şi cu prilejul vizitei dela cartierul general al Fuehrerului în timpul conversaţiilor Mareşalului cu personalităţile militare germane prezente şi cu prilejul reuniunii ofiţerilor de stat major români şi germani.

Timp de patru zile, în cursul lunii precedente, Ducele şi Fuehrerul au avut întrevederi comune care prezintă o deosebită importanţă nu atât prin însemnătatea momentului războiului cât mai ales prin aceia că ori de câte ori s'au întâlnit cei doi conducători de popoare, de atâtea ori rezultatele întrevederilor lor au dus la importante acţiuni militare, po-

litice sau diplomatice privind victoria finală. Cu această ocazie au fost purtate discuţiuni şi între cei mai intimi colaboratori militari şi politici ai şefilor Axei.

Intrevederea din Aprilie este a 7-a dela izbucnirea războiului comun şi a 12-a în general. Ceiace arată că cei doi conducători au avut discuţiuni privind colaborarea şi lupta popoarelor lor numai în momente de mare însemnătate pentru afirmarea fascismului şi naţional-socialismului atât ca forţă militară cât şi ca putere politică. Deaceia şi această întrevedere trebue considerată ca având o valoare istorică pentru Germania şi Italia şi poate chiar pentru istoria Europei, ţinând seama de faptul că în momentul de faţă cele două popoare poartă un război pentru o cauză care este deopotrivă şi a Europei.

Şi, în adevăr, comunicatul oficial dat la încheierea discuţiilor ne arată caracterul hotărârilor luate. Stabilindu-se un acord deplin, *„Fuehrerul şi Ducele au exprimat din nou ferma lor hotărâre, ca şi aceia a popoarelor lor, de a duce războiul prin utilizarea totală a tuturor forţelor până la victoria definitivă şi până la complecta îndepărtare a oricărei primejdii viitoare ameninţând spaţiul europeano-african dela apus şi răsărit"*.

Ceiace înseamnă că războiul va fi purtat de acum înainte utilizându-se toate forţele celor două mari puteri. Adică, după cum a remarcat şi redactorul diplomatic al agenţiei D. N. B., — *„cele două puteri ale Axei, după trei ani şi jumătate de război, fapt care merită o consideraţie cu totul specială, se găsesc nu în mijlocul unei conduceri totale a războiului ci deabia la începutul ei"*. De unde concluzia că vom asista la desfăşurarea unor acţiuni militare de mare amploare ce vor avea drept scop victoria finală asupra inamicilor Germaniei şi Italiei care sunt, deopotrivă, şi inamicii puterilor aliate prin pactul tripartit şi deci sunt, totodată, şi inamicii Europei. Iar *„ţelurile comune, pe care puterile Axei le urmăresc pentru apărarea civilizaţiei Europene şi pentru drepturile naţiunilor la o liberă desvoltare şi colaborare"*, sunt în directă legătură cu distrugerea bolşevismului şi cu depărtarea influenţei puterilor anglo-saxone. Se urmăreşte deci statornicirea unei păci europene în cadrul căreia fiecare popor se poate desvolta potrivit spiritului şi specificului lui. Adică Europa să fie a Europenilor, asigurându-i-se *„o pace care să garanteze colaborarea tuturor popoarelor pe baza intereselor lor comune"*.

In al doilea rând, întrevederile dintre Fuehrer şi Ducé au înfederat şi faptul că popoarele unite prin pactul tripartit au de dus o luptă care depăşeşte Europa fiind vorba despre *„o dreaptă împărţire a bunurilor economice din lume"*. Lupta Germaniei, Italiei, Japoniei şi a ţărilor aliate, atât cele europene cât şi cele asiatice, are de scop restaurarea dreptăţii şi în ceea ce priveşte bogăţiile pământului, pentru ca ele să nu mai fie exploatate numai de puterile anglo-saxone, pentrucă este normal ca de aceste bogăţii ale pământului să se bucure toate marile puteri.

Intrevederile dintre Fuehrer şi Duce au arătat că lupta puterilor tripartite este lupta pentru instaurarea unei noi ordine în lume care să se bazeze pe justiţia naţională şi pe o echitabilă împărţire a bogăţiilor pământului.

Poporul german a sărbătorit în ziua de Marţi 20 Aprilie cea de a 54-a aniversare a naşterii Fuehrerului. Imprejurările excepţionale prin care trece acest mare popor au făcut ca sărbătorirea Fuehrerului să aibă un caracter sobru. Pentrucă este dela sine înţeles că, dacă poporul german nu ar fi prins în cea mai mare încleştare războinică pe care a cunoscut-o nu numai istoria lui dar chiar şi istoria lumii, — desigur că şi-ar fi manifestat în mod liber şi integral marea lui dragoste faţă de făuritorul unităţii germanismului şi faţă de împlinitorul idealurilor de viaţă ale acestui mare şi nobil popor.

Naţional-socialismul este nu numai mişcarea de redeşteptare naţională a germanismului ci şi instrumentul prin care îşi poate împlini marile lui idealuri istorice. Iar această mişcare, prin proporţiile ei, este chemată să determine instaurarea unei noi ordine sociale şi a unei noi discipline naţionale pretutindeni în Europa pentrucă ea respectă realitatea etnică a fiecărui popor în parte, iar acela care a creiat această mişcare şi a determinat deci renaşterea poporului german, fiind pe punctul de a determina şi consolidarea Europei în sensul naţionalităţii popoarelor ei, — este Adolf Hitler, omul ridicat din adâncurile poporului german.

Este atât de mare şi de insolubilă legătura între el şi popor încât pe drept cuvânt pentru filozofia istoriei este o problemă a se şti dacă naţional-socialismul l-a creiat pe Adolf Hitler sau acela l-a creiat pe el. Pentrucă Adolf Hitler reprezintă doctrina şi forţa naţional-socialistă iar aceasta reprezintă însăşi viaţă şi voinţa poporului german. Rareori în istorie s'au văzut mişcări politice atât de puternic legate de personalitatea conducătorului. Iar secretul biruinţelor de totdeauna ale lui Adolf Hitler rezidă tocmai în perfecta unitate de vederi şi de acţiune ce există între partid şi popor.

Misiunea naţional-socialismului a fost din primul ceas al apariţiei lui, crearea comunităţii poporului german care nu trăia sentimentul unităţei şi deci al forţei lui. Iar factorul care a determinat şi a dinamizat poporul este ideia rasială care explică unirea desăvârşită a poporului german. Aşa se explică dece poporul este alături de Adolf Hitler şi dece lupta lui este însăşi lupta poporului. El este primul servitor al germanismului şi în tot ceeace a făcut, a muncit şi s'a sacrificat numai pentru germanism.

Aşa fiind se va înţelege dece, mai mult ca oricând, în actualele împrejurări, poporul german este strâns unit în jurul conducătorului său pentrucă are conştiinţa că numai prin fapta şi gândul lui Adolf Hitler el va putea fi salvat, şi

deci înălţat pe culmile unei glorii istorice pe care o merită pe deplin fiind un popor muncitor, creator, disciplinat şi cu un desvoltat spirit de sacrificiu.

Realizând unitatea popoarelor germane, Adolf Hitler a început apoi lupta pentru realizarea idealurilor de totdeauna ale germanismului. Azi, el şi poporul se află în iureşul unei bătălii din care, după cum profetic a spus-o, nu vor eşi învinşi sau învingători ci numai supravieţuitori. Războiul de azi este purtat pe viaţă şi pe moarte.

Poporul român aliat şi prieten al poporului german, camarad de arme pe frontul împotriva bolşevismului, — este alături de poporul german şi marele lui conducător.

Conferinţele ţinute în cadrul ciclului „Germania de astăzi", organizate de „Asociaţia româno-germană", au prilejuit cunoaşterea poporului german şi a operei realizată de naţional-socialism în ceeace el are mai esenţial şi mai durabil. Iar numărul mare al participanţilor la aceste conferinţe, — rostite de personalităţi reprezentative ale culturii şi ale vieţei noastre publice, — a demonstrat interesul mare pe care intelectualitatea noastră îl acordă acestor manifestaţiuni ale „Asociaţiei româno-germane".

Astfel, conferinţa rostită de d. Al. Bădăuţă, secretarul general al Ministerului Propagandei, în legătură cu educaţia tineretului german potrivit spiritului doctrinei naţional-socialiste sau conferinţa d-lui Radu Budişteanu, care a vorbit despre partidul naţional-socialist ca creator de stat, — au învederat importanţa covârşitoare pe care o are naţional-socialismul nu numai în ceiace priveşte educarea masselor germane dar şi în ceiace priveşte organizarea acestor masse, prin partid, pentru Reich şi deci pentru popor.

Exemplul revoluţiei naţionale a Germaniei este o dovadă peremptorie a vitalităţii acestui popor care, deşi greu încercat prin consecinţele păcii dela Versailles, a găsit totuşi în adâncurile sufletului lui puterile necesare pentru a renaşte, adică pentru a restabili misiunea lui istorică în Europa şi în lume. Iar lupta de azi nu este altceva decât lupta pe viaţă şi pe moarte, pentru viaţa şi viitorul germanismului.

Aşa fiind se va înţelege dece cunoaşterea amănunţită a sufletului german şi a operelor lui politice şi sociale, realizate de către naţional-socialism, prezintă o mare importanţă şi pentru neamul nostru, prin exemplul de muncă şi de sacrificiu pe care-l dă lumii şi istoriei poporul german.

La Berlin în prezenţa mai multor personalităţi germane şi române a fost constituită Asociaţia germano-română care corespunde aceluiaşi scop cultural pentru care a fost constituită la Bucureşti, Asociaţia româno-germană.

După cum asociaţia dela Bucureşti a cărei activitate, a şi început de atâta timp ilustrându-se în special prin ciclul de conferinţe pe care le-au rostit dintre cele mai reprezentative personalităţi ale vieţii noastre culturale şi ştiinţifice despre problemele lumii germane, — tot astfel şi asociaţia dela Berlin va avea de realizat un program cultural în scopul ca viaţa românească, prin ceeace are ea mai autentic, să fie cunoscută de lumea germană. Pentrucă această lume ca de altfel toate popoarele, trebue să fie convinse că poporul român nu este numai un popor de soldaţi ci şi unul creator de valori culturale specifice care preţuesc pentru însăşi cultura europeană.

Manifestaţiile sufletului românesc sunt multe şi variate. Ele privesc nu numai arta şi poezia populară ci, deasemeni şi arta şi literatura cultă ale cărei izvoare se găsesc în adâncurile insondabile ale sufletului nostru şi ale cărei plasticizări reprezintă valori de cultură europeană tocmai prin specificul lor naţional.

Raporturile româno-germane care sunt foarte vechi, urcându-se chiar din veacul al XVI-lea, se realizează astăzi în forma maxime prin prietenia politică, prin colaborarea economică şi prin camaraderia de arme. Iar pentruca aceste raporturi să poată avea girul permanenţii în desvoltarea statului nostru precum şi a marelui Reich german, este nevoie ca ele să se bazeze pe înţelegerea spirituală a vieţii româneşti dela gurile Dunării şi a vieţii germane din inima Europei.

O prietenie adevărată între două popoare nu se poate fundamenta numai pe calcule diplomatice, sau pe oportunisme politice de moment ci, mai ales, pe înţelegerea reciprocă a sufletului celor două popoare adică pe preţuirea lui prin ceiace creiază ca valoare de cultură şi ca forţă spirituală. Deaceia poporul român va fi preţuit şi mai mult de lumea germană din momentul în care această lume îşi va da pe deplin seama că Românii reprezintă o forţă spirituală creatoare şi că prin munca şi creaţia lor, ei servesc nu numai propria lor cauză de desvoltare politică şi naţională, ci şi cauza europeană. Şi la fel poporul german, care este în mare măsură cunoscut de noi trebue ca această cunoaştere să fie desăvârşită pentrucă numai în felul acesta Românii şi Germanii vor putea servi împreună cauza spiritualităţii europene.

Deasemeni, prin activitatea acestor asociaţii, dela Berlin şi dela Bucureşti, contribuim şi la consolidarea spirituală a Europei prin aceia că se realizează o adevărată comunitate spirituală între cele două popoare. Iar aceasta este singura în măsură să contribue în mod esenţial la reorganizarea Europei în epoca de pace; Germania în centrul continentului, iar România aici în spaţiul sud-estic, în care prin numărul locuitorilor şi prin forţa ei economică, politică şi spirtuală, este chemată să joace cel mai important rol.

Iată dar atâtea motive pentru care trebue să salutăm în constituirea Asociaţiei germano-române dela Berlin un factor de pace şi de ordine europeană.

CARTEA

PROF. S. MEHEDINȚI: *Rumänien, das Land und sein Volk.* Bukarest, 1943.

„Rumänien, das Land und sein Volk" este o privire fizico-geografică și antropogeografică a țării noastre. D. Prof. S. Mehedinți rămâne cel mai de seamă geograf al nostru cu largi cunoștințe în domeniul istoriei și filosofiei.

In cartea de față, d. S. Mehedinți înfățișează, cu deosebită pricepere România, dela continuitatea de rasă a poporului postru, la perspectiva lui economică și politică. Un material fotografic bogat completează și ilustrează paginile cărții, întregind valoarea științifică a ei.

Cartea despre România a d-lui Prof. S. Mehedinți înfățișează cu siguranță, întreaga rotunjime a solului și a sufletului poporului român, fiind scrisă în același timp și de un adânc cunoscător al problemei cât și de un mare estet.

ION SIMIONESCU: *Rumänien,* Bukarest, 1943.

Cartea d-lui prof. Ion Simionescu este o prezentare, pentru Germania, a țării noastre sub toate aspectele ei. Pornind dela constatarea armoniei pe care solul o are și ajungând la unitatea noastră de limbă care a accentuat unitatea noastră națională, d. Prof. Ion Simionescu a realizat, magistral, ceeace și-a propus. Capitole ca „Bogățiile naturale ale României și munca" sau „România, țară turistică" oglindesc, fidel, toate eforturile și întreaga energie a locuitorilor acestei minunate țări, pentru promovarea comorilor solului și ale sufletului lor. Ocupându-se de legăturile economice și culturale ale României cu Germania, credem că d. prof. Ion Simionescu n'a accentuat, îndeajuns, acest capitol foarte interesant și semnificativ în același timp.

Scrisă într'un stil limpede, folosind adeseori metafora, cartea „Rumänien" a d-lui prof. Ion Simionescu este o frumoasă contribuție la cunoașterei și înțelegere a României în Germania. Ea se citește cu viu interes și, așa cum a fost scrisă, place.

Ovid Caledoniu

CONSTANTIN C. GIURESCU: *„Siebenbürgen".*

Cartea d-lui prof. Constantin Giurescu, în limba germană, constituind o scurtă privire istorică asupra Transilvaniei împlinește pentru țara noastră o lipsă. Ani de zile România nu a depus nici o străduință pentru a arăta străinătății temeinicia unei situații, care dacă pentru noi era evidentă, pentru mulți alții nu era, poate din lipsă de informații tendențios propagate.

Desigur că oamenii de știință, istoricii sau etnografii erau destul de edificați asupra adevărurilor istorice ale Transilvaniei. Dar nu ei erau cei cari trebuiau să fie informați, ci cercul mai larg de cetitori, care, uneori, și mai ales atunci când nu au posibilitatea de a verifica contrariul, cred tot ce li se spune; pentru aceea era necesară publicarea unor studii de proporții nu prea mari și la îndemâna lor. In sensul acesta semnalăm din trecut cărțile d-lui prof. G. Sofronie și Silviu Dragomir, deși foarte valoroase, totuși prea puține ca număr.

Cartea d-lui prof. Giurescu constitue desigur o lucrare strict științifică, dar prin faptul că nu are o extindere prea mare și fiind scrisă vioi, drept și sugestiv, ea prezintă nu numai o infor-

maţie serioasă dar şi o lectură interesantă şi pe alocuri chiar plăcută.

In capitolele sale, cartea se ocupă de Transilvania ca unitate geografică şi economică, de primele aşezări omeneşti, de Geto-Daci şi dominaţia romană, de problema continuităţii româneşti în Transilvania, de Secui şi Saşi, de „Naţiunile" Transilvaniei şi în ultimul capitol de dominaţia austriacă şi de lupta Românilor pentru o egală îndreptăţire. Lucrarea pune faţă în faţă metodele politicei maghiare — cu tendinţele de desnaţionalizare — cu metodele politicei româneşti, sub care minorităţile, mai ales cea germană, nu au făcut decât să progreseze atât din punct de vedere cultural cât şi economic.

Scrisă pe înţelesul tutulor, cartea d-lui prof Giurescu „Siebenbürgen" răspunde unei necesităţi: aceea de a populariza pentru un cerc mai mare de cetitori străini, un adevăr istoric, un adevăr care nu poate fi denaturat.

Petronela Negoşanu

JUNGES EUROPA, Heft ½ 1943.

Marea revistă de cultură „*Junges Europa*" care apare în 12 limbi ca exponenta tineretului academic european, publică în ultimul ei număr scurte extrase din cuvântările *Mareşalului Ion Antonescu* întitulate „*Aforisme politice*".

Probleme ca: *Popor şi Stat, Cultură şi educaţie, Pentru noua lume, Către tineret* sunt prinse în marile lor adevăruri, constituind, în acelaş timp, crezul de azi al României.

„*Eroii şi martirii*, spune înţelepciunea Mareşalului Antonescu, *sunt pentru un popor ceeace sunt profeţii pentru religie şi sfinţii pentru Biserică*". Cât adevăr şi câtă dragoste reiese din aceste cuvinte ale Conducătorului Ţării noastre. Aforismele politice ale Mareşalului Ion Antonescu sunt, totdeodată, o admirabilă lectură morală şi literară.

Ovid Caledoniu

GERMANIA *de Prof. Dr. Johann von Leers.*

Cartea profesorului Dr. Johann von Leers a apărut în Editura „Cartea Românească" în 1942. Este un studiu istoric de o reală valoare fără a fi nici greoiu, nici masiv. Dimpotrivă. Am spune: vieaţa romanţată a celei mai mari naţiuni europene. De aceea se citeşte cu atenţie şi plăcere. S'a spus cu bună dreptate că trecutul explică prezentul şi deschide zarea perspectivelor spre viitor. Nimic nu exemplifică mai bine acest dicton decât această carte. Devenirea istorică a Germaniei pentru a ajunge la forma actuală a celui de al treilea Reich ne este înfăţişată nu ca o înşiruire de contingenţe istorice, ci ca un lanţ de necesităţi imanente care trebuiau în mod firesc să ajungă în situaţia de azi. Ceea ce ni se înfăţişează aci este desfăşurarea unui destin.

Desigur, cartea are şi un pronunţat caracter propagandistic. Dar marile teme ale prezentului, (continuitatea politicei de ostilitate împotriva Prusiei, temeiurile istorice îndepărtate ale prieteniei germano-italiene şi paralelismul de destin al acestor naţiuni, etc.) nu sunt simple afirmaţiuni ci sunt demonstraţiuni cu riguros caracter istoric. Autorul arată cum uneltirile şi politica de perfidie britanică reuşesc să fărămiţeze vechiul imperiu german, odată cu pacea dela Osnabrück în 1648. Aceiaşi perfidie engleză e dezvăluită şi pentru epoca lui 1760, epoca lui Pitt. Din cauza acestor maşinaţiuni, spune autorul, se dezvoltă în Germania spiritul militar sau „militarismul", pentru a pregăti o frână nesaţiului străin.

Autorul urmăreşte pas cu pas cotiturile istoriei, scoate în evidenţă toate maşinaţiunile diplomatice mai cu seamă şi justifică poziţia politică şi militară a Germaniei atât pentru războiul trecut cât şi imediat după el. Iar epoca următoare nu face decât să pregătească apariţia salvatoare a naţional-socialismului şi a Führerului. Cu un cuvânt întreaga carte are darul de a ne face să vedem lămurit lupta dârză a unei mari naţiuni, încercuită de uri şi interese şi care îşi croieşte singură calea spre un destin mai bun. Este aceea ce unii au numit, inspirat, singurătatea germană, această singurătate care a fost însă şi tăria Germaniei şi care azi s'a transformat într'un glas care cheamă lumea întreagă la o luptă pe vieaţă şi pe moarte împotriva acestor doi duşmani: plutocraţia din apus şi comunismul răsăritului. Cartea profesorului von Leers este un imn închinat tenacităţii, disciplinei, curajului, probităţii şi geniului german care şi-au găsit expresia supremă în *persoana* şi prezenţa Führerului.

Petru P. Ioneşcu

I. GĂVĂNESCUL: *Dela Kant la Hitler — Spre pacea lumii.*

Cartea venerabilului profesor şi îndrumător spiritual, I. Găvănescul, luminează drumul parcurs dela gândirea marelui Immanuel Kant, care în scrierea sa „*Zum ewigen Frieden*" discuta bazele unei păci eterne — la lupta de proporţii planetare — pe care geniul de conducător şi luptător a lui Adolf Hitler o duce pentru aşezarea unei păci de cât mai lungă durată.

Temeiurile acestei păci duc la creiarea unei sinteze constituţionale, vie, a unui stat cosmopolit, în care fiecare popor, fiecare stat şi fiecare om să se considere ca cetăţean al lumii întregi. Atunci pacea eternă va fi o realitate a comunităţii umane.

Autorul analizează în alt capitol dacă sunt realizabile condiţiile puse de Kant păcii între popoare şi ajunge la concluzia că nu e nimic cu neputinţă în rostul şi prefacerile lumii. Visul păcii eterne poate să fie o intuiţie, o formă de evidenţiere sensibilă a atotputerniciei creatoare a Providenţii.

Astăzi Führerul Germaniei face un pas către realizarea Idealului Kantian.

Dar cum se va înfăptui acest pas către stator-

nicirea unei păci europene şi care ar fi condiţiile îndeplnirii lui?

Prof. I. Găvănescul arată trei ţinte ca fiind de ajuns pentru curăţirea terenului internaţional. Acestea sunt: distrugerea bolşevismului, lichidarea problemei iudaice şi ca un corolar, asigurarea vieţii şi desvoltării naţionale proprii a popoarelor.

Bolşevismul poate fi nimicit doar prin războiul de exterminare pe care Hitler şi cu el întreaga Europă civilizată îl duce pentru eliberarea lumii de primejdia colosului rusesc. Inlăturarea influenţei iudaice este altă condiţie fără de care nu se poate concepe organizarea unei păci pe temeiuri adevărate.

Un stat evreiesc în care poporul rătăcitor de până acum să-şi poată da măsura posibilităţilor sale creatoare şi care să devină un factor de înţelegere şi progres — e tot ce poate dori cineva mai de folos neamului „ales", — care de veacuri n'a încetat să conspire la pacea şi liniştea statelor europene.

Organizarea unei Europe noui presupune înlăturarea piedicilor ce stăteau până acum în calea înţelegerii între popoare. Numai după ce problema iudaică şi comunismul vor fi lichidate, va începe opera de constructivism măreţ, la care neamurile vor participa cu ştiinţa şi priceperea lor, după cum astăzi luptă cot la cot pentru creiarea condiţiilor de normală propăşire socială şi spirituală.

Autorul reproduce fragmente alese din gândirea Führer-ului ce ilustrează temeiurile largi pe care se reazimă Germania naţional-socialistă în lupta pentru ridicarea întregii omeniri.

G. JUVARA: *Politica externă a lui Petre Carp.* Iaşi, 1943.

Din studiul succint ce-l avem în faţă se desprinde figura distinsului bărbat politic Petre Carp, acela, despre care Domnitorul Carol I îşi notează următoarele rânduri în memoriile sale: „Carp este un tânăr moldovean care şi-a făcut studiile în Germania, om înţelept şi de un caracter serios".

Făcând parte din gruparea „Junimea" din Iaşi, Petre Carp îşi începe activitatea sub Cuza Vodă, ca simplu auditor la Consiliul de Stat, devine secretarul Locotenenţei Domneşti, apoi pe rând: ministru de externe, de culte, ministru al României la Viena, ministru de domenii, de finanţe, şi în două rânduri preşedinte de Consiliu.

Atitudinea sa a fost net împotriva Rusiei şi pentru încadrarea României în grupul Puterilor Centrale care să-i asigure existenţa.

D. G. Juvara arată împrejurările în care vederile sale se orientează spre Bismarck, atunci când politica sa antirusească începe să se precizeze.

Ca ministru al ţării noastre la Viena pregăteşte apropierea României de Puterile Centrale, rezolvarea chestiei Dunării şi încheierea tratatului de alianţă.

Intr'una din întrevederile avute cu Carp, în 1883, Bismarck se exprimă astfel despre viitorul României:

„cAcest viitor stă în munca ei, spre a trage folos din avuţiile imense ce le posedă. Interesul vă este a deveni un stat puternic la Marea Neagră, de a avea un port important la Odesa şi vot preponderent la Constantinopol. Nu uitaţi însemnătatea Mării Negre, căci de acolo începe cheia Dardanelelor. Independenţa o aveţi, cu Occidentul, sunteţi în legătură directă; Orientul vă este deschis".

Bismarck a reliefat astfel toată însemnătatea ţării noastre în sud-estul european, dovedind viziunea realistă a marelui bărbat de stat german; însă nu mai puţin Petre Carp s'a arătat a fi pe linia dreaptă a intereselor ţării, având intuiţia misiunii civilizatoare a României în lupta contra slavismului.

Pe aceiaşi linie a rămas până la sfârşitul vieţii. In 14 Decemvrie 1915 Carp se ocupă în Parlament de planurile de expansiune rusească şi primejdia statului român de a fi zdruncinat de colosul nordic.

Astăzi când multe din prevederile sale s'au împlinit, personalitatea lui apare pe prim plan ca îndrumător pentru viitor.

D. G. Juvara a redat în linii mari şi cu amănunte semnificative tot sbuciumul acestui moldovean ager şi de mare caracter.

MISCELLANAEA

Schimburile culturale între noi şi Germania sunt urmărite azi de un public din ce în ce mai select şi mai conştient de rezultatele reale pe care o propagandă inteligent dirijată le poate aduce popoarelor respective. Concertele repetate ale unor maestri germani sau unele coruri cari au smuls admiraţia preţuitorilor de muzică bună, au însemnat evenimente ale vieţii noastre culturale şi spirituale

Un interes egal susţinut pentru muzica românească se observă în Germania. Uniunea culturală dela Viena a organizat în sala festivă a Casei Industriale o seară de muzică românească, care a constituit o orientare în generaţia de compozitori ai României.

Dr. Errich H. Müler von Azow, un mare cunoscător al muzicii sud-estului european a rostit un cuvânt înainte despre muzica românească contemporană. Roland Raupenstrauch a interpretat la pian un ciclu de miniaturi muzicale de *Marţian Negrea*, intitulate: *„Impresii din ţară"*, iar d-na Valentina Creţoiu acompaniată de Karl Hudez, a cântat arii din Sabin Drăgoi, Mihail Jora şi Tiberiu Brediceanu. Quartetul No. 2 de G. R. Cugler a fost interpretat de completul Wolgang Schneider Haus.

Operele interpretate au obţinut un desăvârşit succes de public şi de critică, subliniindu-se că muzica noastră, deşi influenţată de culturi şi stiluri deosebite, are totuşi o melodică pregnantă ce-i dă un relief deosebit.

Primul ciclu de conferinţe asupra Germaniei de astăzi, organizat de Asociaţia Româno-Germană şi-a dovedit utilitatea reală de a orienta şi lămuri publicul românesc asupra unor stări de lucruri existente în Marele Reich german, însă cari dintr'un complex de motive n'au putut fi aduse până acum la cunoştinţa maselor româneşti, decât în mod fragmentar şi incidental.

Personalităţi de prim rang în viaţa noastră politică, economică, ştiinţifică literară şi socială au înţeles să cerceteze fenomenul german în întreg complexul de probleme ce ridică şi să înfăţişeze cu autoritate adevăruri despre statul german aliat, cari trebuiau aflate de către toţi Românii conştienţi de lupta planetară în care suntem angajaţi. O simplă înşiruire a temelor tratate de către distinşi conferenţiari va dovedi că ceeace şi-a propus *Asociaţia Româno-Germană* în prima etapă de activitate a fost realizat: adică o pătrundere în diversele sectoare şi compartimente în care se desfăşoară viaţa fizică şi spirituală a Germaniei de azi.

Conferinţele au evoluat sub semnul vizitei ministrului Dr. Paul Schmidt şi a cuvintelor calde şi lămuritoare pe care le-a rostit cu acest prilej d. Profesor Mihai Antonescu. Conferinţa distinsului oaspe *„Lupta pentru destinul Europei"* a întrunit un numeros şi select public care a ţinut să participe la acest festival al relaţiilor germano-române dintr'o pasionată convingere pentru ritmul nou pe care-l înscrie istoria şi pe care noi cei dintâi l-am presimţit în această parte a Europei

Seria de prelegeri a continuat cu *Nichifor Crainic*, care a înfăţişat (Vineri 12 Fe-

bruarie). *Spiritualitatea germană contemporană; Al. Vaila-Voevod* (Marți 16 Februarie): *Principii fundamentale* ale Național Socialismului; *Prof. Gh. N. Leon* (Vineri 19 Feb.) *Noua economie germană; Prof. Ion Simionescu* (Marți 23 Febr.): *Spiritul științific al Germaniei de azi; Prof. N. Bagdasar* (Vineri 26 Febr.): *Noua filosofie germană; arch. I. D. Enescu* (2 Martie): *Construcții și arhitectură germană; Ing Chr. Penescu-Kertsch* (Vineri 5 Martie): *Industria celui de al treilea Reich; Ion Marin Sadoveanu* (Marți 9 Martie): *Literatura germană contemporană; Petre Strihan:* Concepția administrativă Național-socialistă; *Radu Budișteanu:* Partidul creator de stat; *P. Alexandrescu-Roman: Asig. sociale în cel de al treilea Reich;* Prof. Al. Tzigara-Samurcaș: Plastica germană; Prof. *N. Cornățeanu:* Agricultura germană; Prof. *V. Vâlcovici:* Căile de comunicație.

Al. Bădăuță: Tineretul în concepția eroică a național-socialismului; Prof. V. Patriciu: Instituțiile germane de Cercetări științifice; Nichifor Crainic. Cinematograful german de astăzi; T. Ciortea: Muzica germană (Vineri 16 Aprilie).

Succesul moral și material pe care l'au înzestrat aceste conferințe a fost remarcabil. De subliniat că problemele ce păreau că se adrezează exclusiv specialiștilor au stârnit un interes în publicul românesc dornic să-și completeze cunoștințele dela personalități avizate în majoritate savanți și oameni de știință.

La începutul relațiilor culturale din ce în ce mai strânse ce vor lega ambele popoare, acest ciclu de conferințe va rămâne ca un îndreptar luminos de cunoaștere și apreciere, ce trebue să existe între popoare cari au un obiectiv comun de luptă și de biruință.

PUBLICUL ROMÂNESC ȘI CULTURA GERMANĂ. Urmare setei de cunoaștere pe care o manifestă publicul nostru pentru cultura și profunzimile spiritului german și italian, reviste de serioasă ținută intelectuală ca *Pământul românesc* închină un număr culturii germane și italiene, în care poeți, scriitori și gânditori români semnează pagini valoroase de interpretare și studiu asupra diverselor aspecte ale culturii și civilizației, cu care se mândrește țara prietenă și aliată.

Vom nota astfel în legătură cu cultura germană: *Reflexiuni în jurul fenomenului Goethe,* semnat de D. Draghicescu; *Semnificația comemorării filosofului Leibnitz,* de Prof. univ. Șerban Ionescu; *Prime audiții ale operelor lui Mozart în România,* de Prof. G. Breazul; *Din Poesia Germană,* traduceri de Ion Pillat; *Sufletul germanic și ispita spațiului european,* de Valentin Al. Georgescu; *Influența lui Kant asupra filosofiei românești,* de Constantin Micu; *Considerațiuni despre spiritualitatea germană* de Remus Tețu; *Din cântecul Nibelungilor,* de Prof. univ. Virgil Tempeanu; *Mistica Germană,* de Aurelian Rădulescu; Din Lirica Germană, trad. de Valentin Al. Georgescu; Cronici despre *Theodor Storm,* semnate de Ionescu Diaconu B. M. Ioan; *Faust, omul de totdeauna,* semnat Giucă Cociu.

Pentru a arăta comprehensiunea pe care cercetătorii români o vădesc chiar când e vorba de unele laturi mai puțin cunoscute din istoria filosofiei germane, vom cita încheierea din studiul „*Mistica germană*" de Aurelian Rădulescu:

„In atmosfera de panică metafizică dela finele Evului mediu și începutul Renașterii, Meister Eckart, Heinrich Seuse și Iohannes Tauler — marea constelație a misticei germane pe cerul cețos al Nordului — îndeamnă omul obsedat și chinuit de întrebări sfâșietoare, la meditație religioasă în tendința sa spre perfecțiune. Cunoscători profunzi ai culturii clasice, proclamă superioritatea filosofiei și misticei creștine. Cât de neîntemeiată este părerea unora în ce privește un desacord între filosofie și mistică, orișicine își poate da seama din cercetarea misticei germane, care presupune cunoașterea perfectă a culturii antice. Dacă filosofia nu se confundă cu mistica, privează spiritul de a fecunda până în ultimele sale profunziuni. In concepția mistică a Magistrului Eckart și a școalei create în spiritul său, principiile filosofice se îmbină cu postulatele creștine. Pentru aceasta admirația noastră asupra acestor titani ai misticei creștine se răsfrânge în aceiași măsură asupra Culturii Germane, care a dat umanității atâtea genii spirituale în decursul timpului".

OVID CALEDONIU: RAINER MARIA RILKE. Una din dizertațiile cele mai reușite, care au avut loc la reuniunile asociației germano-române de Sâmbătă seară, a fost a poetului Ovid Caledoniu, despre Rainer Maria Rilke. Acest mare creștin și german a exercitat în ultimele două decenii o rodnică și cuprinzătoare influență asupra liricei românești și traducerile, studiile și interpretările ce i s'au consacrat mărturisesc interesul pe care l'a trezit în publicul românesc. Se cuvine menționat că scriitorul *Nichifor Crainic* a fost printre primii care au atras atenția asupra bogatului rezervoriu de spiritualitate creștină existentă în opera acestui mare poet. D. Ovid Caledoniu, alături de poeții Al. Philippide, Mircea Streinul, Traian Chelaru, a contribuit deasemeni la cunoașterea liricei rilkiene prin traduceri sau exegeze, fie prin comunicări directe.

D. Ovid Caledoniu urmărește, în dizertația sa, evenimentele mai importante din viața poetului, cari au determinat schimbări de direcție în evoluția spirituală a acestui pelerin, însetat de cunoașterea lui Dumnezeu. Pribegia continuă prin atâtea țări, drumurile prin Italia și întâlnirea cu Tolstoi la Iasnaia Poliana,

sunt etape decisive, care-i descopăr sensuri noi de trăire şi mai ales îi fac pretutindeni cunoscută prezenţa lui Dumnezeu.

Mai târziu Rodin îi va revela acea „sete de real" de care poetul aminteşte într'una din scrisorile sale, plin de admiraţie pentru geniul ocrotitorului său.

Conferenţiarul se orientează după acele dramatice scrisori pe care poetul simte nevoia să le trimită numeroşilor prieteni, ca nişte apeluri pasionate ţâşnite din marile lui singurătăţi. Astfel, într'o scrisoare adresată contesei de Salm Laubach, cu data de 3 August 1907, Rilke scrie aceste rânduri: „De câteva săptămâni, afară de două scurte întreruperi, n'am pronunţat un cuvânt; singurătatea mea se'nchide în sfârşit şi sunt, când lucrez, ca sâmburele într'un fruct".

Cu o înţelegere deosebită vorbeşte d. Caledoniu despre cuvântul singurătate şi însingurare la Rilke. „Singurătatea este pentru Rilke, mai întâi, orice viaţă interioară adevărată. Ea înseamnă deci starea lăuntrică din om, viaţa proprie cu care te pune în contact după cum am văzut cu esenţa tuturor lucrurilor".

Conferinţa a fost însoţită de lecturi din opera poetului şi de executarea unor melodii inspirate din opera marelui poet.

DESPRE TRADUCERI ŞI TRADUCĂTORI Problema traducerilor nu e nouă şi ea s'a pus cu deosebire culturii româneşti, fie pentru a se îmbogăţi cu operele de seamă ale literaturilor streine, fie pentru a fi reprezentaţi noi cu ceeace avem mai de preţ, în graiuri de circulaţie universală.

Editura Fundaţiilor Regale şi-a făcut un program de traduceri din scriitorii tuturor popoarelor şi a primit colaborarea celor mai destoinici şi mai pregătiţi literaţi şi sunt speranţe că odată planul înfăptuit, se va putea desţeleni profunzimile spiritului românesc cu alte mijloace şi deci cu alte rezultate ca până acum.

In ce priveşte posibilităţile noastre de a pătrunde temeinic în cultura europeană, sunt azi mai mari ca niciodată. Şezători cu lecturi din marii noştri poeţi: Eminescu, Alecsandri, St. O. Iosif, Oct. Goga, au loc în marile centre de cultură apusene. Se lucrează febril la o antologie a liricei româneşti în limba germană. Edituri din Berlin, din Viena, din München, se pun în legătură cu scriitorii români şi cu editurile de stat, pentru a se orienta asupra operelor ce vor urma să fie traduse Se pune întrebarea: ce preferinţe vor avea editorii germani în alegerea cărţilor noastre şi ce condiţiuni ar trebui să îndeplinească acestea pentru a le socoti hărăzite şi unui succes comercial.

In această privinţă, un cunoscut scriitor român în strânse legături cu cercurile scriitoriceşti şi editoriale din Germania, făcea unele observaţiuni, care merită să fie cunoscute.

Centrala editurilor, spunea el, s'a hotărît să editeze anul acesta douăzeci de cărţi româneşti. Alegerea lor prezintă însă unele dificultăţi. Se cerea ca aceste cărţi să reprezinte poporul român în ceiace are mai reprezentativ. Cu alte cuvinte, specificul autohton să prevaleze cu orice preţ.

Streinii vor să ne cunoască aşa cum suntem; nici împodobiţi în găteli de import, nici îmbrăcaţi numai în cojoc şi opinci. Există o linie de mijloc care ne reprezintă cu strălucire, o linie care dă sufletului nostru partea cea mai de seamă. O vor găsi Germanii în *Ion*, în *Răscoala*, de Liviu Rebreanu, în *Velerim şi Veler-Doamne*, de *Victor I. Popa*, în *Escadrila albă*, de George Acsinteanu sau *Am fugit de Dumnezeu*, de Ion Mincu-Lehliu, cărţi care au fost sau urmează să fie traduse. Judecând după unele succese de librărie, se pare că da. Oricum, prin traducerea cărţilor de mai sus s'a nimerit un drum care poate să fie cel bun. Şi va fi cu siguranţă, dacă va fi urmat cu stăruinţă. Nu ne îndoim că opera începută va fi dusă la bun sfârşit, cu toate greutăţile ce se vor ivi.

CONCERTUL „STEGULEŢELOR BRUKENTHAL". „Steguleţele Brukenthal", corul copiilor grupului popular german din România, a dat Duminică 18 Aprilie, în cadrul asociaţiei germano-române, la Ateneul Român din Bucureşti, un concert, care se situiază printre puţinele producţii muzicale reuşite dela noi, din ultimul timp.

De mult n'a fost ascultat un cor de copii cu atâta adâncă reculegere şi cu o simpatie atât de nestăvilită. Cine a audiat însă la Sibiu, în biserica evanghelică, motetele şi muzica de seară, dirijate de Prof. Franz Xader Dressler, îşi poate da seama uşor de frumuseţea şi adâncimea melodiilor şi cântecelor executate de corul de copii în faţa publicului bucureştean.

Ceiace a sporit dela început excelenta impresie, a fost şi uniforma tineretului german, în care şi-au făcut apariţia pe scena Ateneului aceste „Steguleţe Brukenthal", determinând astfel şi succesul strălucit obţinut în acea seară

Programul a început cu *Romanţe* şi *Balade* de Robert Schumann pentru cor mixt. In executarea acestor opere s'a putut admira disciplina, precum şi serioasele cunoştinţi muzicale de care au dat dovadă tinerii cântăreţi. O serie de cântece italiene din sec. XVI au fost printre cele mai bine executate bucăţi ale corului Brukenthal. „*In zile senine*", de Giovanni Gastoldi, a fost în cadrul acesta o adevărată perlă.

Alt succes a fost „*Un pui alb*" de Antonio Scandelli.

Excelentă impresie au făcut madrigalurile din sec. 16 şi 17 şi mai ales „*Drăguţă, tu m'ai captivat*", de Hans Leo Hassler.

Din programul românesc, un entuziasm bine meritat a produs bucata „*Pui de lei*“ de I. C. Brătianu, care a trebuit repetată. Deasemeni „*Mi-am încărcat căruța*“ a produs o explozie de veselie.

Nu mai puțin reușite au fost cântecele ostășești, dintre cari „*Friderícus rex*“, „*Sus camarazi*“ și „*Treziți-vă*“, din „Meistersinger” au lăsat o puternică impresie.

Asemenea manifestări de artă în cadrul *Asociației Germano-române*, nu fac decât să ne întărească încrederea în noi și în posibilitățile de conlucrare pentru viitor. Ele nu pot fi decât binevenite

RILKE IN ȘCOLI. Un fapt îmbucurător și care, fără îndoială, se cuvine înregistrat, e pătrunderea tulburătoarei mupoesii a lui Rilke în rândurile tineretului școlar. Astfel, *Cetatea Neamțului*, revista societății culturale a elevilor liceului „Petru Rareș” din Piatra-Neamț An. I nr. 1-2, de sub conducerea d-lui A. A. Rotundu, directorul lic. „Petru-Rareș“ se poate mândri cu două traduceri a sfâșietoarei poesi a lui Rilke: „*Herbstag*” traduse de *Popovici D. Dumitru*, cl VIII-a și *Gh. Romanescu*, cl. VIII-a.

Poesia aceasta și-a găsit în transpunere românească o serie de strălucite condeie ale scrisului nostru și mai târziu, când se va cerceta intensitatea atracției exercitate de acest poet, se va vedea că numărul traducătorilor din Rilke este neobicinuit de mare.

Poeții Al. Philippide și Ion Pillat contează printre bunii traducători ai liricei rilkiene și dacă și-au găsit imitatori printre elevii de liceu, faptul e cu atât mai remarcabil.

Nu e locul să facem o exegeză a traducerilor pe care le-am menționat mai sus. Vom afirma însă că ele păstrează acea tristețe specifică marelui poet german și că ambii elevi s'au întrecut în a reda cât mai apropiat tonalitățile grave din textul german

Am subliniat acest fapt a cărui semnificație spirituală se desprinde dela sine. Noulle generații de intelectuali români vor găsi în adâncirea problemelor de viață spre care îi îndeamnă gândirea germană un rezervoriu de spiritualitate inedit și o lărgire a orizonturilor de cunoaștere, de natură să rodească în chip neașteptat.

O foarte instructivă și ingenioasă paralelă între destinul lui Hyperion și a lui Lohengrin, stabilește d. Vladimir Dogaru, într'un număr din revista *Gândirea*.

Eminescu, ca și Richard Wagner, pune în *Luceafărul* problema geniului, a incompatibilității sale terestre. Lohengrin se deosebește de Hyperion prin natura sa mai mult cerească. Om nu este decât în măsura în care o iubește pe Elsa. Când îi cere să dezvălue misterul originii sale, Lohengrin pleacă, dus de lebădă.

Idealismul erotic e o notă comună la Hyperion și Lohengrin.

Pe când la Eminescu puritatea alternează cu dorințe pământene, la Wagner se menține neschimbată. Și Hyperion și Lohengrin rămân sus. Ei atrag către ei privirile celor de jos și nu renunță la nemurire.

D. Vladimir Dogaru analizează cu mult discernământ tragedia Elsei, care e tragedia omenirii întregi.

Spre deosebire de Hyperion, Lohengrin nu apare decât sub o singură latură, aceea a frumosului îngeresc.

In concepția lui Wagner el reprezintă stadiul final al drumului spre puritate.

Eminescu prezintă mai mult zbuciumul dramatic al geniului și poemul câștigă în adâncime și frumuseți literare.

BIBLIOGRAFIE ROMÂNO-GERMANĂ

I. In limba germană despre România

AMZĂR D. C.

Rumänische Literatur der Gegenwart. (Berliner Börsen-Zeitung, an. 88, 1943, nr. 132).

BERNEA ERNEST

Die Dorfkirche (Bukarester Woche, an. I, nr. 7, pp. 6—7).

Der Brunnen (Bukarester Woche, an. I, nr. 8, pp. 7—8).

Das Alt-Land (Bukarester Woche, an I, nr. 9, pp. 6—7).

Das Bauernhaus (Bukarester Woche, an. I, nr. 10, 4—5 şi 7).

Die Heiligenbilder (Bukarester Woche, an. I, nr. 12, pp. 10-11).

Die rumänischen Bauernkrüge (Bukarester Woche, an. I, nr. 14, pp. 6—8).

CHELARIU TRAIAN

Der transsylvanische Lebensernst und Mut, (Bukarester Woche, an I, nr. 12, pp. 7).

COULIN ALFRED

Aus dem Bukarester Konzertleben. (Donauzeitung, 5 Martie 1943).

CUCU D. I.

Snagov, der klimatische Kurort der Bukarester (Bukarester Woche, an. I, nr. 8, pp. 9. şi 14).

Das Handelszentrum von Bukarest (Bukarester Woche, an. I, nr. 14, pp. 4—5).

DIMONITA

Ioan I. Heliade Rădulescu (Bukarester Woche, an. II, nr. 21, pp. 7—8).

Fürst Constantin Brâncoveanu Basarab. (Bukarester Woche, an. II, nr. 23, pp. 10 u. 15).

GRAUMNITZ WALTER

Rumänische Künstler in der Agramer Staatsoper. (Donauzeitung, 27 Februarie 1943).

HERMANN GERHART

Geschichtsbildende Kräfte. Betrachtungen über den Versuch einer Mytologie des rumänischen Volkes. (Donauzeitung, 11 Februarie 1943).

ILIESCU DORIN

Ein rumänischer Maler: Lucian Grigorescu. (Bukarester Woche, an. I, nr. 10, pp. 14-15).

IONESCU PETRU P.

Nichifor Crainic. (Bukarester Woche, an. II, nr. 23, pp. 11—15).

* * *

Kulturelle Wandlungen. Volksverbundenes Kulturschaffen in Rumänien. (Donauzeitung, 20 Noembrie, 1942).

KUSCH EUGEN

Die alte Kunst Rumäniens. Treffpunkt westlicher und östlicher Kultureinflüsse (Donauzeitung, 12 Aprilie 1942).

MAIER MICHAEL

Gutes Obstjahr in Rumänien. (Bukarester Woche, an. I, nr. 8, pp. 12).

MARIN VALERIU

Vom Athenäum zur Piaţa Victoriei. (Bukarester Woche, an. I, nr. 13, pp. 7—9).

PÂRVU ADRIAN

Homo bucarestensis. (Bukarester Woche, an. I, nr. 12, pg. 8).

PETEANU DOINA

Bukarest im Kriege. (Bukarester Woche, an. II, nr. 17, pp. 5—7).

Das Tierkrankenhaus von Bukarest. (Bukarester Woche, an. II, nr. 18, pp. 10—13).

PETEANU DOINA
Camil Petrescu, der darsteller des Dramas des intellektuellen rumaenen. (Bukarester Woche, an. II, nr. 21, pp. 11—14).

* * *
Rumäniens Filmschaffen. Industrie erst in den Anfängen — Enge Zusammenarbeit mit den Achsenmächten. (Donauzeitung, 5 Martie 1943).

SCHROFF M. W.
Rumänische Sitten und Gebräuche am Neujahrstage. (Bukarester Woche, an. II, nr. 17, pp. 4—7).

Das Grab bei der Radu-Vodă Kirche. (Bukarester Woche, an. II, nr. 18, pp. 8—9).

Adam Klisi. (Bukarester Woche, an. II, nr. 20, pp. 7—10).

STĂNESCU ION u. CONST. TAUS
Das Kronstädter Rathaus. (Bukarester Woche, an. II, nr. 23, pp. 6—8).

ȚEPELEA GABRIEL
Die Lebenskraft des rumänischen Volkes. (Bukarester Woche, an. II, nr. 21, pp. 9).

Die „Mutter Rom" und Siebenbürgen (Bukarester Woche, an. II, nr. 23, pp. 9).

VELICU ION
Der Bildhauer Paciurea. (Bukarester Woche, an. I, nr. 14, pp. 15—16).

VULCĂNESCU ROMULUS
Das Hakenkreuz in der rumänischen Volkskunst. (Bukarester Woche, an. I, nr. 12, pg. 15).

WITTSTOCK OSKAR
Rumänien und der deutsche Geist. Von der Reformation bis zur Romantik. (Frankfurter Zeitung, 18 Ianuarie 1942).

I. In limba română despre Germania

AICHELBURG WOLF v.
Paul Ernst și renașterea tragediei în Germania. (Revista Fundațiilor Regale, an. VIII, 1941, nr. 3).

Franz Grillparzer, o întrupare a vechiului spirit austriac. (Revista Fundațiilor Regale, an. VIII, 1941, nr. 6).

Ștefan George în lumina discuțiilor criticei (Revista Fundațiilor Regale, an. VIII, 1941, nr. 11).

Simboluri creștine la Georg Trakl. (Revista Fundațiilor Regale, an. IX, 1942, nr. 1).

— Joseph Weinheber. (Revista Fundațiilor Regale, an. IX, 1942, nr. 7).

BREAZUL G. PROF.
Prime audiții ale operelor lui Mozart în România. (Pământul Românesc, an. II, 1943, nr. 14, pp. 10—16).

CĂLINESCU AUREL
Teatrul german în România. (Program Studio Teatru Național, Sept.-Oct. 1941, pp. 15-18).

COCIU GIUCĂ
Faust omul de totdeauna. (Pământul Românesc, an. II, 1943, nr. 14, pp. 60—62).

DRĂGHICESCU D.
Reflexiuni în jurul fenomenului Goethe. (Pământul Românesc, an. II, 1943, nr. 14. pp. 3—5).

GEORGESCU AL. VALENTIN
Sufletul germanic și ispita spațiului european. (Pământul Românesc, an. II, 1943, nr. 14, pp. 23—26).

IONESCU ȘERBAN PROF.
Semnificația comemorării filosofului Leibniz la Academia de Științe morale și politice. (Pământul Românesc, an. II, 1943, nr. 14, pp. 8—9).

MARTINESCU PERICLE
Teatrul lui Schiller și „Don Carlos". (Programul Studio Tetrul Național, București, Mai 1942, pp. 12—14).

Max Halbe și teatrul naturalist german. (Program Studio Teatru Național, București, Noembrie 1942, pp. 25—28).

NEGOȘANU PETRONELA
Ernest Jünger la răscruce de epoci. (Revista Fundațiilor Regale, an. IX, 1942, nr. 7).

Contribuțiuni la cunoașterea lui Rainer Maria Rilke. (Revista Fundațiilor Regale, an. IX, 1942, nr. 5).

Theodor Fontane. (Revista Fundațiilor Regale, an. IX, 1942, nr. 7).

Cenzura în concepția scriitorilor germani. (Vremea, an. XVI, 1943, nr. 694).

Războiul în literatura germană. (Vremea, an. XVI, 1943, nr. 695, pg. 17).

POPA GRIGORE
Ștefan George. (în vol. Itinerar spiritual, editura Țara, Sibiu, 1943, pp. 89—94).

RĂDULESCU AURELIAN
Mistica germană. (Pământul Românesc, an. II, 1943, nr. 14, pp. 40—43).

TCACIUC ALBU N.
Schiller și Eminescu (Mit kurzer Wiedergabe in deutscher Sprache). Cernăuți, 1943, 28 pg. Extras din Revista „Aron Pumnul", 1942, nr. 2).

TEȚU D. REMUS
Considerațiuni despre spiritualitatea germană. (Pământul Românesc, an. II, 1943, nr. 14, pp. 29—32).

POMPILIU PRECA

Comitetul de conducere:

ALEXANDRU BĂDĂUȚĂ

ION MARIN SADOVEANU

P. ALEXANDRESCU-ROMAN

PROF. V. PATRICIU

Secretar de redacție și Redactor responsabil:

POMPILIU PRECA

PRIETENIE ȘI LUPTA

BULETINUL ASOCIAȚIEI ROMÂNO-GERMANE

- MANUSCRISELE, CĂRȚILE ȘI REVISTELE PENTRU RECENZII SE TRIMIT LA REDACȚIA REVISTEI (SEDIUL ASOCIAȚIEI ROMÂNO-GERMANE): STRADA POPA SOARE Nr. 8. — BUCUREȘTI.

- LIBRĂRIILE ȘI DEPOZITARII DE ZIARE CARE DORESC SĂ PRIMEASCĂ REVISTA PENTRU VÂNZARE, SE VOR ADRESA LA ADMINISTRAȚIA REVISTEI: STRADA POPA SOARE Nr. 8. TELEFON 3.51.67 — BUCUREȘTI.

- NUMERELE ANTERIOARE SE POT PROCURA DELA ASOCIAȚIA ROMÂNO-GERMANĂ, STR. POPA SOARE 8. TELEFON 351.67.

ABONAMENTE:

PENTRU MEMBRI ȘI PRIETENI	700	LEI ANUAL
PENTRU INSTITUȚII ȘI AUTORITĂȚI .	1.500	„ „
DE ONOARE	2.000	„ „

COSTUL UNUI EXEMPLAR LEI 60

80,00L (44)
Ed. 119-31

Societatea Naţională
de Editură şi Arte Grafice
„DACIA TRAIANĂ"
Bucureşti, Strada Sărindar 5-7-9
Inmatriculată sub Nr. 156/942
la Reg. Of. Com. Bucureşti